

# BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
József-körút 18.

Főszerkesztő:  
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:  
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:  
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre  
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).  
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

## A délszláv testvérek.

Budapest, szeptember 2.

(v.) Negyvennyolc óra óta irgalmatlanul agyabugyalják egymást Zágráb utcáin a délszláv testvérek. A legvadabb szerbek és a legvadabb horvátok különböztek össze egymással a hármaskirályok fővárosában. Ott pedig tudvalevően valamennyi szerb egy-egy Pavlovics Lyubomir és valamennyi horvát egy-egy Starcevic Dávid. Már most, ha a Pavlovics Lyubomirok összepofozódik a Starcevic Dávidokkal, ez nem a mi dolgunk, hanem az övék, egyes-egyedül az övék; s mi voltaképp páholyban ülve pokoli kéjjel nézhetünk a különben ellenünk agyarkodó testvérpárnak eme kölcsönös marcangolását. E kárörvendező élvezetünk ellen nekik vajmi kevés lehetne a kifogásuk. Hiszen a szeretetünkre soha sem pályáztak, sőt valamennyi vetélkedésük közül a legárgalóbbik mindig az volt, hogy melyikük tudja erősebben gyűlölni ezt a mi hihetetlenül nagylelkű nemzetünket. A *tertius gaudens* szerepe tehát erősen illenek hozzánk és mód nélkül természetes lenne a Zágrábban dúló utcai harcok láttára.

Tartsuk magunktól mégis távol a kárörömet. Mert van ám ennek a keserű viszálykodásnak egy nagyon komoly magva, melyet higgadt tárgyassággal kell szemügyre venni s melynek megítélésében tévednünk nem szabad. Az az, hogy nemis egy magva van eme szerb-horvát háborúnak, hanem kettő is, amelyek közül az egyik végzetes jelentőségűvé lehet nemzeti s állami fejlődésünknek, holott a másik — jól megnézve — biztató elemet foglal magában.

Szerb és horvát voltaképp két különböző elnevezése egyazon ethnikai fogalomnak. A nyelvük tökéletesen ugyanaz, régebbi irodalmuk közös és azonos, kulturájuk nem mutat fel semmi lényeges különbséget, anthropologie és vér-

alkat dolgában is alig árnyalatokban különböznek egymástól. A felekezetiiség az egyetlen dirimáló elem köztük. A szerbek kivétel nélkül a görög-keleti egyház hívei, a horvátok pedig egyfő-egyig katolikusok. A különbség köztük tehát mindössze annyi, mint egy kalvinista és egy pápista magyar között. S mégis a szerb és a horvát külön-külön nemzeti egyniségre tart igényt és egyikük a másikat nemcsak idegen népfajnak, hanem *ellenségesnek* is tekinti. Pedig objektív távolságból nézve, a szerb nem egyéb görög-keleti horvátnál, a horvát pedig csupán katolikus hitű szerb. Hogyan történelmet mégis, hogy nemcsak nem ébredtek tiszta öntudatára ethnikai azonosságuknak, hanem külön-külön nemzetnek is érzik magukat s egymást kölcsönösen erősebben gyűlölik, mint a velük szemben álló másfajta népeket? A felekezeti különbség vékony fonala hogyan dagadhatott előbb a nemzeti vetélkedés, majd a nemzeti gyűlölködés vastag kötélvé?

A rejtelmesnek látszó folyamat igen egyszerű módon magyarázható. Az egyik táborban is, a másikban is egyházi befolyások megérették és duzzasztották nemzeti féltékenységre az eleinte csupán felekezeti természetű ellentétet. A *cui prodest* elvét alkalmazva, arra az eredményre jutunk, hogy a nemzeti közösség átérzéséből csakis a két felekezetnek lehetett kára s tehát ez érzés elkallódásából is csak a két egyház remélhetett hasznot. A szószekeken — a szerbeket éppúgy mint a horvátokat — ringatták a bölcsőjét annak a nagy hazuságnak, hogy szerb és horvát két külön népfaj, melynek egymás vezére kell törnie. Csakis a felekezeti befolyás mondhatta az egyik félnek is, a másiknak is, hogy nemzetatlást jelent a szerb-horvát nemzeti egység felismerése és elfogadása. A szószekek hatalma sugallta a különbözőség érzését, a nemzeti féltékenységet és a nemzeti

gyűlölséget egyazon néptörzs két különböző hitű hajtásában.

A felekezeti szellem e kárhozatos hatásának láttára vajha okulnánk mi is a Dráva innenső partján. Amott a másik parton már dúl az a testvérharc, amelyet az ultramontán szellem nálunk még kevés sikerrel hirdet. Nálunk még csak a magvetés korát éljük, amodaát már érnek a mérges gyümölcsök. Itt is azt prédikálja a klerikális bujtogatás, hogy felekezeti alapon kell a nemzetet megszervezni. Itt is testvérháborúra unszolják az egyik egyház híveit a másik ellen. Itt is prédikálják szószekeken, sajtóban és parlamentben, hogy nem a hazafiúi érzés, nem a nemzeti nyelv és a nemzeti szellem alkotják a magyarság kapcsolatát, hanem testvérül és barátul csupán a hitrokont szabad tekinteni, a más vallásuakkal pedig idegenek, sőt ellenségek módjára kell elbánni. A felekezeti szellem nemzetromboló hatásának a délszláv testvérharc csak egy előbbre haladott fejlődési fokát mutatja. Ott már bekövetkezett az az állapot, amelyre a klerikalizmus nálunk is pályázik. Isten nevében s a feltűzött vallási érzések lángjától hevítve uszítani egymás ellen a nemzeti nyelv és a nemzeti művelődés egységében élők: ide tendál századoktól fogva és mindenütt a felekezetiesség szelleme. Ez az egyik lecke, amit a zágrábi utcai harcok láttára meg kell tanulnunk.

A másik pedig, a biztatóbb, azt mutatja, hogy a szlávság tömörülésének veszedelme még jó ideig nem fogja fenyegetni nemzeti fejlődésünket. Az a népfaj még nagyon hozzá van tapadva az egyházi szervezethez, hogysem hamarosan tiszta öntudatára juthasson ethnikai egységének s ebből az öntudatból levonhassa a ránk nézve válságos politikai következtetéseket. Náluk az egyetlen domináló érzés a felekezeti. A szláv könnyebben

## TÁRCA

### A valaki.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Thury Zoltán.

Herman urékhoz egy városból való két egyetemi hallgató költözött be a szobába. Herman ur foltozósabó volt s azonkívül az volt a kérésze, hogy kiadta a szobát, amibe a konyhán át lehetett bejutni. A konyhát deszkafal és egy virágos kartonfüggöny kettőbe választotta. Benn laktak, az volt a műhely is, meg a konyha is. A külső felében vízvezeték csap volt, teknők, csobrok, néha igen rosszszagú vizekkel megtöltve. Herman tudniillik a kelme-festéshez is értett, bár ebben az irányban állandóan kelmeletlenségei voltak a megrendelővel. Azonkívül kép is volt a konyhában. Egy hölgy, aki egy a közepén kettőbe repedt üveg alatt holmi galyakon repült. Az volt alája írva: Frühling. Egyébképpen a konyhának ez a fele voltaképpen csak átjáró volt a fiatal urak számára s mert világosabb volt, mint a másik odu, hát itt szokott olvasgatni Herman urnak kisasszony-lánya is, Eszter.

A lányba állandóan szerelmesek voltak a lakók. Sokan kihurekolkodtak volna időnek előtte, ha el tudtak volna szakadni a lánytól. Azaz, hogy el tudtak szakadni, de csak lassan hosszú készülődés után, amikor már nyilvánvaló lett az, hogy Eszter nem viszonozza a szerelmet. Az álmodozó, regényes hajlandóságokban bővelkedő leány várt valakire. Lustán, unalommal, kissé vér-

szegény, de hatalmas, tömött fekete hajjal koronázott arccal órákig el tudott ülni az ablak melletti széken s bámult ki az udvarra, ami pedig piszkos, pocsolyavizekkel teleöntözött kis sötét udvar volt, csupa olyan lakóval köröskörül, mint Herman. A valaki azonban nem jött s a lánynak kissé már előreesett a válla, kigömbölyött a háta a várakozásban. Fonnyadni kezdett huszszentendés korában.

Akkor költözött be a két fiú. Az egyik orvos akart lenni, a másik meg ügyvéd. — Embert nyuznak majd mind a kettőn, — mondta távol-létükben kedélyesen Herman, mire az asszony megdorgálta kissé. Nem szerette, ha a lakókat bántották. A leány pedig éppen csak fölpillantott a fiukra nagy álmos szemével, ha jöttek, mentek. Nem érdeklődött irántuk különösen. Azok se eleintén, hanem aztán egyszerre csak fölfedezték. — Micsoda lány! — mondta egyszer nagy elragadtatással a jogász.

— Micsoda? Hát lány. S úgy látom, hogy nem sokat mozdit a házbán — felelte kedvetlenül az orvosnövendék.

— Barátom! Ez nem is arravaló. Gyönyörű teremtes!

— Gyönyörű? No megállj, adok én neki. Azzal kinyitotta az ajtót s kiabálni kezdett. — Kisasszony! A szoba ninesen kisöprve. Nem lakunk piszokban. Mit keres itt a tegnapi szemét. Azt mondták, hogy rendet tartanak majd. Hát ez rend?

A lány fölnezt rá s lomhán elfordult tőle. A fiú még kiabálni akart, de egyszerre csak hebegni tudott. — De hát kérem, de hát kérem — s szép csendesen betette az ajtót. Nagy csend következett. A jogász ellenséges indulattal nézett rá, komoran, a bozontos öldökéi alul bámulva

ki, aztán egyszerre kiment. Az ajtó nyitva hagyta maga után s kiűn az ablak mellett fölülve a vízvezeték válujára, beszélni kezdett a lánynak.

— Kérem, kisasszony, bocsásson meg ennek a neveletlen fráternek. Otthon is arról volt nevezetes, hogy komisz szája van és hogy nem tiszteli a női nemet. Már pedig az ilyen ember, kérem, nélkülözi az intelligencia legemlébb feltételeit. Lehet belőle jó telceser idővel, de művelt ember sohase lesz. En úgy vélekedem, kérem, bár azok közé a nagyon kevesek közé tartozom, akiket a mosdatlan szájjával még nem üldözött el maga mellől. En, kérem, a barátja vagyok neki, hanem azért . . .

Itt abbahagyta a beszédét, mert észrevette, hogy a leány nem hallgat rá, hanem elnézve mellette, a szobába pislog be. Benn a fiú oda se hallgatott, hogy ő mit beszél idekinn. Pici csontocskákat rakott maga elé, kis kalapácsformát, meg olyat, ami a horoghoz hasonlít, apró csapocskákat s miután valami ócska nadrággal letörülte az asztalt, kiválogatta, összerakosgatta maga előtt a fiom kis holmit, egy emberi fül belső gépezetét. Aztán a könyvet vette elő s összeráncolt homlokkal, komoran mélyedt bele. A jogász egy kicsit elröstellte magát s mikor a lány szó nélkül fölállt s átment a függöny mögé, ő is befordult a szobába.

Aztán ujra ismerkedni próbált s most már pirulva és iszonyuan dobogó szívrrel állott tovább, ha a leány egy-egy kurta felelettel fizette ki. Fogott is a fiú, mogorva lett, fukar a beszédben és sokszor azon vette észre magát, hogy igazai, őszinte, nagy kedve lenne írni. Nincs az életnek semmi célja így. Meghalni is szeretett volna, de élt még az a anyja s megiszonyodott attól, hogy egyszer csak bemennek az öreg asz-

csere házá, mint egyházat. A honárulást inkább megbocsátja, mint a szakadarságot. És inkább csinál száz forradalmat, mint egyetlen reformációt. Sok példa helyett hadd idézzünk egyet. A mozlimhitű bosnyák százezerszámra hagyta el az okkupáció után hazai rögöt s vándorbotot ragadva, áttelepedett Kisásziába. Pedig tiszta szlávverű volt, szláv a nyelve, szláv a gondolkodása, szláv az érzése, szláv a véralkanta is. És bolondul szerette a hazáját. Hiszen Hadzsi Loja alatt fanatikus hévvel ontotta vérét, amíg remélhette, hogy visszaszoríthatja a csapatainkat. Mégis tévovázás nélkül elvándorolt az idegenbe s meglepedett török földön, ahol már a második nemzedék menthetellenül beleolvadt a muzulmán világba; — s megtette mindezt pusztán azért, mert azt hitte, hogy a mozlim vallást az új uralom alatt nem fogja szabadon gyakorolhatni. Ime a példa, mely nem szorul semmiféle magyarázatra. A szláv fajta ilyen. Neki a haza csak másodrendű fogalom, melyet mindenkor kész feláldozni a felekezeti érdekért. Amit megtett a mozlim hitű szláv, azt megteszti a keresztény egyházak bármelyikéhez tartozó szláv is. Az ő lélkét nem a nemzeti egység hevíti, hanem a felekezet közössége. A zágrábi utcai harcok csak módosult megjelenési formái a törökségbe olvadt bosnyák mohamedánok tünetének. A szlávok fajegysége nem jelent tehát akut veszedelmet hazánk állami és nemzeti fejlődésére. Ez a faj csak évszázadok múlva juthat el a művelődés ama fokára, amely a polgári ideálok lelkes kultuszának egyenrangú helyet ad a felekezeti ideálok kultusza mellett. Ezt az időt jól használjuk fel mi magunk a saját nemzeti egységünk kivívására és megszilárdítására s a visszavonást szító felekezeti szellem kirtására.

## BELFÖLD

**A kiegyezési tárgyalások.** *Sellő* Kálmán miniszterelnök, mint értesülünk, tegnap este svájci utazásából visszakeresztett rátói birtokára. A miniszterelnök magánügyben utazta be Svájc egy részét, dolgait a legnagyobb sietséggel végezte el és tegnap Bécsen át érkezett hazá. A miniszterelnök találkozott ugyan ezuttal is Bécsben Koerber osztrák miniszterelnökkel, de hogy le akarja volna hozni magával az osztrák minisztereket a tárgyalások folytatására, amint azt egyik reggeli újság híreszteli, szó sem volt. A tárgyalások folytatásának napjaul szeptember 5-ike már régebben meg volt állapítva s azon változtatni nem

szonyhoz s azt mondják, hogy: agyonlőtte magát a fia. Közben megesett vele, hogy magában rettenetes méregben szidta a leányt. Olyanformán is, hogy: — az a disznó! — s aztán iszonyuan elszégyelte magát és menekült a házból. Hozott neki könyvet. Egyszer virágot is. Rózsákat, amelyek másnapra már hervadtan, szertehullva heverték az ablak párkányán. Egyszer verset is akart írni, de a szobában nehézkese lépésekkel járt le és föl a barátja és ez módfelett felizgatta. Az arcán látta, hogy az egyébre gondol és nem Eszterre. Micsoda barom... Szeretett volna legalább egy vetélytársat, még valakit, aki szerelmes a lányba, hogy belekóthessen — s egy új ruhán járt az esze. Ez tudniillik vedlett volt már kissé. Nagy találékonysággal tartotta épségben egy szabó. Nem Herman. Dehogy. Annak csak nem adja oda a kabátját, hogy kézzel-kézzel adják s kritikát mondjanak rá. Közben egy szigorlaton megbukott. Nem igen bánta. Később lesz készen. Itt ül a lány mellett. Az is gyönyörűség, ha fáj is.

Herman az asszony kezdeményezésére s tekintettel a kedvező helyzetre, két forinttal föl emelte a szoba árát. Kénytelen rá — azt mondta. — A napokban is jártak itt urak s igen megdöbbentettek nekik. Miskülönben ő semmiképpen se menne bele a stájerolásba. A jogásznak adta tudtára ezt a kis kellemtelenséget, mert hát vele szemben ugyan ural van dolga, aki iránt bizalommal viselkedik. A doktor ur ebben a tekintetben kissé különös ember.

— Egyáltalában, egyáltalában, — mondta a jogász s elfordult a lánytól. — Olyasmint érzett, hogy esunya dolog igazat adni a szabónak a barátjával szemben, de jól esett neki, hogy ime újabb érintkezési pont akadt közöttük, amelyen bizalmasodhatnak. Az utóbbi időben tudniillik arra gondolt, hogy talán a család révén lehetne

kellett és nem is állott szándékában senkinek. Ennek megfelelően a miniszterelnök pénteken Budapestre érkezik.

A félhivatalos *Bud. Tüd.*, a következő közmunkikét közli:

A kiegyezési kérdésekben a magyar kormány mindig azt az álláspontot foglalta el, hogy azokról a kérdésekről, amelyekre vonatkozólag a tárgyalások még be nem fejezték, semmiféle jelentéseket nem ad ki, mert ez a tárgyalások menetét csak zavarhatná. A kormány mindig azon a nézetben volt, hogy ezt az ügyet, amíg készen nincs, a nyilvánosság elé bocsátani nem lehet; a tárgyalások befejeztével a kész törvényjavaslatok ugyanis a parlament elé kerülnek. Ugyanebből az okból a kormány nem tartotta szükségesnek a lépten-nyomon felmerülő ferde és hamis híreket megcáfolni és minden alaptalan kombinációra a koholmány belyegét rácsújni, meg lévén győződve arról, hogy mindezen találgatások, amelyekkel a tárgyalásokat avataltan részről kísérik, ugyanis maguktól összedőlnek majd.

Zécs, szeptember 2.

Az *Allgemeine Correspondenz* című lap tudósítójelenti, hogy egy cseh vezető politikai közlése szerint Koerber miniszterelnök a nemzetiségi egyeztető tárgyalásokat már e hó 15-ikén meg akarta kezdeni, de ez a terminus megváltozott, mert az e hó elejére tervezett kiegyezési tárgyalások Budapestten elhalasztattak. A nemzetiségi békéltetési tárgyalásokra a kormány kész terveket fog terjesztani, amelyek elgádhatóknak látszanak, noha magában a cseh táborban is nagyok még a nézeteltérések. Valószínű mégis, hogy mire a parlament összeül, már biztosítva lesz munkaképessége.

Koerber miniszterelnök újabban behatóan tanácskozott báró Call kereskedelmi miniszterrel az autonóm vámtárról. Ambar a két kormány álláspontja között még mindig lényeges differenciák fognak fenn, mégis remény van hozzá, hogy a legközelebbi közös miniszteri tanácskozások Budapesten elégségit eredménnyel fognak végződni és a kiegyezés végleges megkötésére fognak vezetni.

Egy *lavibachi* választógyűlésen, amelyen 16.000 választópolgár volt együtt, *Zitnik* képviselő kijelentette, hogy a katolikus nemzetiségi képviselők csak olyan kiegyezést fognak megszavazni, amely a földműves osztály érdekeit megvédi.

**Az olasz borvám-klauszula.** Az agrár sajtó újabb cáfolatlan közleményeket szeretne gyártani, de nem megy. Legujabban azt híreszteli ez a sajtó, hogy az olasz borvám-klauszula dolgában kész a megállapodás és természetesen Magyarországra nézve nem kedvez, miért is megindultak már a fenyegetőzések a kormány ellen. Hát ezekről a híresztelésekkel szemben most a legilletékesebb helyről vett értesülés alapján jelenthetjük, hogy az olasz borvám-klauszula dolgában megállapodás még nincsen s eddigél csak annyi bizonyos, hogy az olasz borvám-klauszula nem fog fennmaradni.

hatni a lányra. Az asszony előtt többször emlegette, hogy számára a nősülés a cél. Egy szegény, de becsületes leány... Az asszony füleit s egy alkonyattájban mondoti is a lányának valami affélet, hogy rosszul teszi, ha elszalasztja ezt a szerencsét. Az ilyen fiut az ujján forgathatja... A lány rettenetesen visított s majd kizsájtotta az ablaküveget, úgy rátapadt. Kűnn a homályos udvaron emberek botorkáltak s a hóna alatt tárogatva hozták valamt. A lakót, az orvost. Míg a konyhán átvitték, a lány a falnak esve, fehéren bámult reá — aztán azonban azt se kérdezte meg, hogy mi a baj. Csak úgy hallotta, hogy a boncolásnál mérég jutott bele egy kis karcolásón át a vérbe. Benn lámpát gyújtottak. Hallzott, hogy kitolták a fal mellől az ágyat. Herman bizonyos megilletődéssel rendelkezett s a lány utalattal nézte a másik fiut, aki lelkesedve szaladt ki és be. De csak egy pillanatig törődött vele. Azután észre se vette. Más se. Szép kocsit hajtott be az udvarra a tanárral meg egy fiatal emberrel, vizet hordtak keresztül a konyhán, Herman mondta benn: igen is, instálom, igen is ins... Többet nem lehetett hallani. Becsapták az ajtót. A lány mozdulatlanul, egy kisit tátozt szájjal meredt rá a kilinésre s mikor a fiatal ember, aki a tanárral jött, kikiláltott, hogy nincs-e valahol valami stivaacs, felugrott és félbolond módra keresett szivacsot. — Erre elszégyelte magát s bement a függöny mögé. Csak az hallzott ki, hogy nyög.

Mikor az urak elmentek, a lány hallotta, hogy azt mondja Herman a feleségének: — Szép komédiát csinál el itt nekem. — Többet nem akart hallani s keresztülrontva rajtuk, kiszaladt az utcára. Egy hársz-kendőt vett a nyakán, a lábán papucs, aztán meg piszkos szoknyába volt öltözve és begombolatlan reklibe, amiből kifehért a kövér nyaka, ott, ahol belesimul a mell párkányába. Megfordult

## KÜLFÖLD

**Habsburg és Savoya.** Többször számolt adtunk már azokról a hírekről, amelyek szerint az osztrák és olasz diplomácia módot keres arra, hogy *Ferenc József* király meglátogathassa *Viktor Emánuel* királyt. Az úgy legujabb állásról a *Montagsrevue* a következőket írja:

Az osztrák diplomaciának nagy fóladata, hogy előkészítse a Habsburg-házból származó császár és a Savoya családól származó király találkozását Rómában. Monarkikán nemesszivű uralkodója a maga érzelmeit mindenkor alá tudta rendelni birodalma szükségleteinek, sőt fájdalmas áldozatokra is kész volt birodalma érdekében. *Ferenc József* Rómába fog utazni, mielőtt tudja, hogy a szentatyá ennek az utnak az értelmét elismeri. Legelőször tehát a Vatikánban kell az osztrák diplomaciának fáradoznia: föl kell világosítani a pápát uralkodóik szándékáról, nem törődve a titkárokkal és bibornokokkal. Csak azután lesz majd szó a látogatás formájáról, melynek megállapításánál az olasz udvar, méltányolva a mai viszonyokat, bizonyosan a legnagyobb előzékenységet fog tanúsítani. Meglehet, hogy *Ferenc József* előbb a szentatyát fogja meglátogatni a Vatikánban, s csak azután fog az olasz király vendégeként időzni Rómában. A Vatikán nem Róma; a kuria elég sokszor kijelentette, hogy a pápa rezidenciája még most is önálló állam. Így a király a Vatikánt is, Rómát is megjárja, két különböző országban tesz látogatást, s a béko garanciáit jelentékenyen gyarapítani fogja. Az olasz megkapja azt az elégtételt, melyet a hármasszövetséghez való ragaszkodásáért megérdemelt, Berlinben az osztrák politika nagy eszelekedtet teljes értéke szerint méltányolni fogják, s Európának végre el kell ismernie, hogy a három közép-európai nagyhatalom szövetsége még ma is rendületlen. Persze, még ma sem könnyű ez a dolog, de már sokkal könnyebb, mint azelőtt volt. S az eredmény sokkal óriásibb, hogysem a legnagyobb határozottsággal buzdólkodni ne kelene érte.

**Vilmos császár Posenben.** *Vilmos* császár mégis csak elment Posenbe, bármennyire lebeszéltek is erről a szándékáról a miniszterei. A császár hajthatatlan maradt s szentöl-szembe akar állani az elégedetlen lengyelekkel. Ma érkezett Posenbe, ötnapi tartózkodás, ahol a császár személybiztonságának megóvására rendkívüli óvintézkedéseket tettek. A rendőrség megerősítésére Berlinből és Boroszából több száz főre menő rendőrlengységet rendeltek ki Posenbe. A kerületi muzeum épületét, ahol a díszbeidek lesznek, *katona* szállja meg. Az udvari marsall engedélye nélkül senkinek sem lehet majd a kordonon belül kerülni. A csalornakát és a fűtővezetkeket szigoruan megvizsgálják.

Posen, szeptember 2.

A császári pár és a trónörökös ma este 6 órakor ideérkezett. A pályaudvaron nagy katonai fogadás

utána az emberek, annak az utcának a békeséges, egyszerű népe, munkások, kis mestereimberék. Jajgatott tudniillik. Talán ő maga se tudta, csak egy hangon, nyögve lihegte folyton: — jaj, jaj. — De még korán hazament, kérdezősködni nem mert, csak körül pislogott a függöny mögött a varrógépre állított lámpa homályában. Az anyja arca semmit se mondot. Kávézott az asszony s lassan olvadt a szájában a teletatott zsemlye. Herman pedig egy tavaszi kabátban piszogott. A leány a sarokba vette be magát s hallgatott. Erezte néha, hogy az arca felrisszül két vonalban végig. Nehéz könnyesepek folytak végig rajta s mintha fojtogatták volna. Aztán meg egyszerre végtelenül üres lett a melle. Semmi se volt benne. Iszonyú kiütlenség. Valami, ami meg a tökéletes reménytelenségnél is borzasztóbb. Semmi.

Herman egyszerre csak felnézett. — Richtig — mondta, mintha hirtelen jutott volna eszébe valami — elviszik holnap. A lány előrehajolt s úgy bámult reá. — Hova? — kérdezte magában — s ajkait összeharapva, egész testében remegve várta, hogy az anyja majd hangosan adja föl a kérdést.

— Hova?  
A szabó folett.  
— A kórházba.

A leány kiment. Egy darabig a deszkafalat fogva nézte a szoba ajtaját — egyszerre csak bement. Hirtelen, mintha megfogta és behuzta volna valaki. A jogász fölállt az asztal mellől, de a lány oda se nézett. Az ágyat kereste s egyszerűen csak odasett melléje a szoba közepén és észlelően, konok kitartással kezdett el könyörgödni a fiatal embernek:

— Csak egy óra hosszúig szeressen, doktor ur. Csak egy órá. Egyet.







— **Keleti Gusztáv halála.** Kegyetlen aratása van az idei nyáron Mors imperatornak. Különösen az iró és művészvilág veteránjai közül dőlnek ki sorra legjobbjaink, üresen hagyva a helyet, amelyet a művészlélek tudásával, gazdag tehetséggel betöltöttek. Ma **Keleti Gusztáv** a magyar művészeti oktatás uttörője hunyt el, akinek neve mint alkotó művész is elválaszthatatlanul összefonott képzőművészetünk fejlődésével. Bámulatos energiája és lelkesedése teremtette meg a pesti műegyletetből a hatalmassá lett Országos Képzőművészeti Társulatot, melynek évkönyveiben a legszebb lapok tagadhatalanul **Keleti Gusztáv** igazgatásához fűződnek. Maga is jeles tájfestő és illusztrátor volt és különösen a hazai tájak szépsége ragadta meg művészlélkét, de emellett lelkes felkarolója az ifjú művészgárdának, melynek akárhány tagja neki köszönhető pályája emelkedését. Tisztelettel nevet biztosít emlékének irodalmi működése is, mert esztétikai dolgozataival, a magyar műalkotások kritikai méltatásával felkeltette és ébrentartotta a magyar közönség érdeklődését képzőművészetünk fejlesztése iránt.

**Keleti** 1834-ben született Pozsonyban, ahol atyja, a drezdai születésű **Klette Nándor** József nádor gyermekeinek a rajtanitója volt. Eleinte, miként bátyja, **Keleti** Károly az országos statisztikai hivatal elhunyt igazgatója. Ő is jogi tanulmányokkal foglalkozott; egyik tanára, **Pauler Tivadar**, annyira megkedvelte, hogy őt ajánlotta nevelőnek báró **Eötvös József** házába. **Keleti** több esztendőig nevelője volt **Eötvös Loránd**nak. Hajlamát követve, a jogi tanulmányokkal tölthetett Münchenbe ment, ahol évekig tanulta a tőljestést **Fischbach**, **Voltz** és **Schleits** tanároktól, művei közül az **Elhagyott park** a Nemzeti Múzeum képtárának egyik értékes darabja. Mikor a kormány a rajtanitást rendszeresíteni kívánta, báró **Eötvös József**, az akkori közoktatásügyi miniszter, **Keletit** bízta meg, hogy külföldre menjen a rajzkutatást tanulmányozni. Hazatérve, a miniszter **Keletit** bízta meg, hogy szervezze az iskolai rajtanitást és a mintarajziskolát, amelynek ő lett az első igazgatója. Sok éven át igazgatója volt az iparművészeti iskolának is. A képzőművészeti társulat alapításában is nagy része volt **Keletinek**; a társaságnak éppen a legnehezebb időben, 1874-ben, a régi Műcsarnok építésének idején ő lett az igazgatója, s ebben az állásban meg is maradt több mint husz esztendőig. A hetvenes években mint műkritikus is szerepelt **Keleti**; e működéséért a Kisfaludy-Társaság és a Magyar Tudományos Akadémia is tagjának választotta. A festészettel hivatalos dolgai miatt nem sokat foglalkozhatott, a kilencvenes években (1893—1894) azonban néhány művet mégis kiállított a műcsarnokban.

— **Elcsoportok festők.** Vilmos császárról szól az ének, a hadsereg, a tengerészet, a vallás, a tudomány, az építéset, szobrászat, festészet és minden egyének legfőbb uráról a német birodalom határain belül. Aki nem az ő izlése szerint házasodik a hadseregben, nem az ő izlése szerint farag, fest, muszáj, az elveszti császári kegyeit s olykor a kenyerét is, amint legutóbb öt szegény piktoron is megesezt. Néhány évvel ezelőtt a berlini államnyomda grafikai osztályában a modern művészet is helyet kapott, a császár beleegyezésével ugyanis öt festőművészt is alkalmaztak ott. Amde Vilmos császár, mint ismeretes, nem nagy barátja a szecessziós iránynak, s mivel az „alkalmazottak” itt-ott a modern vonalakat vitték bele az államnyomda grafikai munkálataiba, a moderneke állami dícsősege csakhamar véget ért. Már a párisi világkiállítás alkalmával kitűnt, hogy a fiatal művészek fantáziája olyan csapásokon barangol, amelyek sehogy sem konvergálnak a császári marsrutával. Az államnyomda a többi közt egy dísz-katalógussal jelent meg a párisi világkiállításra s ennek a katalógusnak az illusztrációi, melyek az öt ifjú művész-ember kezéből kerültek ki, ő felségének legteljesebb visszatzetését érdemelték ki. Különösen felbőszítette Vilmos császárt — konstátálja levelezőnk — egy **Fantak** nevű festő könyvdiszitése; annyira, hogy magához idéztette az államnyomda igazgatóját és hangos kifejezést adott előtte nemtetszésének. Ennek következtében, mint Berlinből nekünk távirtozzák, az államnyomda igazgatója beadta lemondását, az öt festőművészt pedig — elbocsátotta az államnyomdából. Ave Caesar!

— **A bécsi műegyletem szufoltsága.** Mint nekünk jelentik, a bécsi műegyletem rektora hirtelményt bocsátott ki, amely szerint a konstrukciós és előadási termek, valamint a laboratóriumok szufoltságának megakadályozása végett a most kezdődő tanévtől kezdve újabb intézkedésig a jelentkezők közül mindenekelőtt azokat írják be, akik Alsó-Ausztriába, vagy olyan korrantatómánya valók, amelyben nincs műegyletem. A többi jelentkezőket csak ezek után veszik fel jelentkezők sorrendjében és amennyire a hely engedi. Olyan műegyletemi hallgatókra, akik már be voltak írva a bécsi műegyletemen, ez az intézkedés nem vonatkozik.

— **Steindl Imre temetése.** Ma délután ment végbe **Steindl Imre** műegyletemi tanárnak, az új országház zsenialis építőjének temetése. A végteszabógn megjelent előkelőségek nagy sora, a gyászoló közönség mély részvétele is tanuskodott arról, hogy az elhunyt építőművész kiváló és készleteleiben állt alakja volt közéletünknek. Ot órákor kezdődött a gyászszertartás, de már jóval előbb megelt a műegyletem előcsarnoka a temetésre jött közönséggel. A kultuszminiszter képviseletében **K. Lippich Elek** osztálytanácsos jelent meg, az országház építőbizottságát **Tarkovich** államtitkár képviselte, ott voltak még: **Perccel** Dezső, báró **Eötvös Loránt**, **Perzeiczky Albert**, **Hieronymyi Károly**, **Márkus József**; **Molnár Viktor**, **Czeke** Aurél és **Forster Gyula** miniszteri tanácsosok, **Csávossy Béla**, a képviselőház háznapja, a tudomány- és műegyletem tanárai csaknem teljes számmal, az építész-gárda tagjai stb. Az egyházi szertartást **Kanovics Mór** apát-plébános végezte fényes segédlettel, mire **Rados Gusztáv** a műegyletemi építés- és mérnöki szakosztály dékánja bucsuztatta el a halottat a **József-műegyletem** és az **Akadémia** nevében.

A többi közt kiemelt tragikus sorsát, hogy közvetlenül legnagyobb művének megnyitása előtt tért a mester örök nyugovóra, magasztalta az új országházat, melyben a magyar szabadságszereteket, a magyar törvénytiszteletnek, a magyar királyhűségnek, a magyar állameszmének emelt évszázadokra szóló műemléket. Művészetében, ugymond, a különös a telitűntö került, sohasem tért a *hu kísérteties útjára*, mert az unak ábrázolása őt, aki a régi művészet alakjain teljesen urakodott, a művészi eszme kifejezésének mindig legjobb formájára vezette, amelyben a festés, szobrászat, karöltve az építőművészi felfogásával lélekelő akkordban hangzanak össze. A legkiválóbb régi magyar műemlékek restaurálásán tisztult és megnemesedett műzisével, művészi tudását a multéval egyesítve, a jövő nemzedéknek is mintákat teremtett. Tempomai az istennek, a vallásos áhitat szenteite helyeknek valóságos architektónikus dícsőségei.

A beszéd elhangzása után, mely mindenben mély megilletődést keltett, az érekeposorsó *betakarék* *abba a nemzetiszínű selyemlepelbe*, melybe **Munkácsy Mihály** koporsója volt takarva s így vitték le és így helyezték el a hatfogatu gyászkoszóra. Ekkor már a műegyletem előtt, a Múzeum-köruton valamennyi légszeg lámpát meggyújtották, melyek mind gyászfényűvel voltak bevonva. A menetet az **Entreprise** lovas lámpa hordozói nyitották meg, utánuk két koszorú kocsis haladt, tele a legpompásabb koszorúkkal, azután a papsg kocsija mögöttük két egyenruhás ember lépdelt, egyik a fejfát, a másik pedig pirosbársony párnán a megboldogult érdemrendjeit vitte. Azután a halottas kocs következett, melynek két oldalán az **Entreprise** fátylós emberei és a műegyletem hat-hat szolgálja haladt. A halottas kocsit sokan gyalogosan követték, míg a menetet beláthatlan hosszú kocsisor zárta be. Künn a temetőben a sirlombtól még egyszer beszentelték a koporsót mire **Czigler Győző** műegyletemi tanár, a Magyar Mérnök és Építész Egyesület elnöke az egyesület nevében bucsuzott **Steindl Imréről**:

— Idők mulnák, — mondta a szónok — emberek változnak, de alkotásaid megmaradnak; hirdetni fogják a nemzeti áldozatkészség mellett a te mesteri tudásodat és emlekedtet, mert meg fogja azt őrizni tanítványaidnak és kartársaidnak serege.

Még az ifjuság nevében **Meiha** Tibor műegyletemi halgató mondott néhány megható bucsuzót és astán a koporsót lebecsátották a sirlombba, melyet a koszorúk teljesen beborítottak. Mire a gyászolók a temetőből széjjel oszlottak, már hét órára járt az idő.

**Wlassics Gyula** közoktatásügyi miniszter és az Országos Képzőművészeti-Társulat megl hangu részvételével intéztek a nagy-mester gyászoló családjához.

— **Mattachich — szerb katonatiszt?** A **Neues Wiener Tagblatt** jelentése szerint **belgrádi** katonai körökben az a hír van elterjedve, hogy **Mattachich Géza** volt ulánus-főhadnagy, aki a királyi kegyelem folytán néhány nap előtt elhagyta a mólledorfi börtönt, a szerb hadseregbe mint tiszt akar belépni. Beszéli, hogy **Mattachich** ebben az ügyben a szerb hadügyminiszterhez folyamodványt intézett, amelyben részletesen kifejtette, hogy ártatlanul szenvedett.

— **Meglopott főherceg.** **Béshöl** jelentik, hogy **Ottó** főhercegnek anganteni villájába ismeretlen tettesek betörték, asztalfőkjait kinyitották és abból tizenkét ezer koronát ellopok. A főjelentésre a bécsi rendőrség nagy apparátussal indította meg a nyomozást, de eddig híre sincs a tetteseknek.

— **Bejtélyes holttest.** A lissenfeldi rendőrség táviratban értesítette a tókaptanyiságot hogy a mult hó 6-án **Karhof** és **Maria-Zeil** között, az országuton titokzatos körülmények között találtak egy női holttestet. Nem lehetett még megállapítani, hogy az urinó gyilkosságnak vagy balesetnek lelt-e az áldozata. A korözés szerint a holttest 16—20 évesnek látszik. Középtermetű, sötétszőke hajú. Barna, zöldesszínű bársonnyal díszített kabátka, fekete szoknya, fehér ing, kék, pircsávós alszoknya, fehér kötött alsónadrág volt rajta. A kezén fehér keztü, lábán kék harisnya és fekete fűzőcipő volt.

— **A kassinózás alkonya.** Néhány héttel ezelőtt egy szolgai állásra kiírt pályázat alkalmával derült ki, hogy Budapestben ezér ember akad minden percben, aki szolgá aknar lenni. Nagyon jó dolguk lehet a hivatalosolgáknak, ha az emberek úgy török magukat utána — gondolta akkor mindenki. Ma pedig kiderült, hogy a magyar mindig tudja, hogy hol lehet jól élni. Szolgának lenni valóságos uri dolog, urnak lenni pedig maholnap rosszabb a rabszolgágnál. A hivatalosolga olyan ur, aki reggel kilenctől déli tizenkét óráig kassinózhathik. A főváros hivatali helyiségei előtt kényelmes és hosszú folyosók vannak. Nyáron szellős, télen fűtött helyiségek. A falak mellett kényelmes lócák terpeszkednek s bizonyára nem azért, hogy ne üljön rájuk senki. Rá is ülnek ötven-hatan hivatalosolga urak s vidáman vagy szuttogva beszélnek a politikai eseményeket, a vasárnapi kirándulások apró eseményeit, azt, hogy mit csinál otthon az asszony, hogy a fogalmazó urnak ki a kedvese, hogy az előjáró ur milyen dohányt szív s hasonló érdekes apróságokat. Ez a kassinózás, ugylátszik, a főfogalkozás azokban a nagy, pompás hivatalos épületekben. Bent a hivatalosolgákban az urak is kassinóznak, miért ne kassinóznának odakünn a szolgák. A polgármesternek azonban nem tetszik ez a dolog, ki akarja irtani az ősi vonzóerőt a hivatalból. Szigorú rendeletet bocsátott hát ki, hogy ezentul legyen vége a kassinózásnak. Az igaz, hogy a rendelet csak a folyosó kassinózt rebentti szét, az ur kassinók megmaradhatnak. De ha a szolgák ezentul is tereferálnak — mondja a polgármesteri rendelet — ha összeállnak vagy összeülnek a folyosókon, a lépcsőházakban, ha nem jönnek tüstént vissza, mikor elküldik őket valahova, akkor szigoruan meg fognak érte bünhődni.

— **A beiratkozások.** Az iskolákban a megszokott bajokkal folyik a beiratkozás. A gimnáziumokban már megteleték a második osztályok is; sem a budai, sem a pesti ódalon, sem állami, sem felekezeti gimnáziumban, de még a leánygimnáziumban sem lehet második osztályos gimnázistát elhelyezni. Följegyzték a kimaradtak nevét, s följegyzik a következő napokon is a II. osztályra jelentkezőket és számukra bizonyonnyal, mint az I. osztályosoknak is, új osztályt kell nyitni. Ugyanez a veszedelem tenyegeti holnap az V. osztályos gimnázistákat is, az V. kerületi gimnáziumban ugyanis, hogy az új I. osztályt legyen helyük, megszüntették az egyik V. osztályt, pedig minden más gimnáziumban is zsufoltság volt mindig az V. osztályokban. A középiskolák közül csak a realistákat nem érheti baj. Azok számára van elég hely, sőt Budán attól tartanak, hogy meg kell szüntetni egy pár párhuzamos osztályt. Holnap lesz egyébként a középiskolai beírás utolsó napja. A fővárosi iskolák igazgatóihoz **Bárczy István** fővárosi iskolaügyi tanácsos ma körlevelet intézett, amelyben az állami tisztviselők gyermekeinek kedvezményvel való fölvetelét mindaddig engedelmeste, míg a törvényhatósági közigyűlésnek ujra lesz alkalma ezzel a paragraffussal foglalkozni.

A kereskedő füzetekben alkalmazott tanulók folyó hó 6-tól 15-ig irakozhatnak be a IX. kerületi kereskedő-inasiskolába (Kneztis-utca 17. ll. em.), az azon túl jelentkező tanulók mulasztását a főnökök indokolni tartoznak.

— **Halálózás.** **Kurzevit** Dávid tekintélyes fővárosi magánzó ma éjjel meghalt 85 éves korában Budapestben. Az elhunyt előjáró tisztiséget viselt a pesti szentgyeyletben; a széleskörű rokonságon kívül gyermekei és tisztelői gyászolják. Temetése 3-ikán délután 4 órákor lesz a Király-utca 1. számú gyászházból, ahonnan a Keresepeti zsidó temetőbe kísérik örök nyugalomra.

**Halmos Izorné**, született **Brünauer** Katalin tegnap meghalt Budapestben 40 éves korában. **Klein V.** Lipót budapesti kereskedő tegnap délután hosszas szenvedés után 50 éves korában elhunyt. Temetése 3-ikán délután 4 órákor lesz a farskereti izraelita temető halottasházából.

— **A bombamerénylet áldozata.** Amstettenből távirtozzák, hogy **Sobotka** Ióderész, aki a lovag **Guttman** Miksa bánatanyácsos ellen elkövetelt bombamerényletnek áldozatul esett, holnap reggel fogják **Rottenmann**ban eltemetni. A bombamerénylő holttestét hétón lebonthatott és éjszaka elődelték a temető kerítésén kívül.

— **Gyógyintézet dadogók számára.** Általános a panasz a szakemberek körében, hogy a dadogók nagy százaléka visszacsúsi bajába. E sürin hangzatos panasz indította **Várad** Zsigmondot, a siketnémák budapesti állami intézetének érdemes tanárát, a dadogók állami gyógytanfolyama vezetőjének segédét arra, hogy olyan internátust nyisson dadogók és egyéb beszédhibában (pöszebeszed, orrbeszéd) szenvedők számára, melyben a páciensek hat héten keresztül, több órai kezelésen kívül, egész napon át szigorú felügyelet alatt állanak, hat héten keresztül pedig mint externáltak napi egy órai kezelésre bejárnak az intézetbe. A gyógyintézet dr. **Sarbo** Artur egyetemi magántanár, a dadogók oktatására képesti állami tanfolyam vezetője felügyelete alatt áll. A gőgeorvosi tendóket a főváros egyik legkiválóbb specialistája, dr. **Zwilling** Hugo látja el. A betegek a gyógyinté-



zetben ellátást kapnak előnyös feltételek mellett. Felvilágosítást nyújt 1—3-ig és este 7—8-ig Váradi Zsigmond (Budapest VIII. Kerepesi-ut 47.)

— **Tisztújítás Makón.** Makó város mai tisztújító közgyűlésén Széll György volt polgármester 55 szavazattal szemben Farkas József ügyvéd 122 szavazattal választott meg polgármesterre. Főmérnök lett Orbán Ignác, ügyészek: Visinger Károly és dr. Kiss Pál, adóügyi tanácsos Sonkovich János, számvéző Vári Károly, árvaszéki ülnök Szalay György és Molnár Aladár, közpénztárnok Vajda István, adópénztárnok Tóth Ferenc, árvapénztárnok Velesov János, levéltárnok Gorosa Péter, első alkapitány dr. Daróczy Mátyás, másodalkapitány Kövály Ottó, községbíró Magori Sámuel. Farkas polgármestert eskütelétele előtt Náway alispán üdvözölte, majd az új polgármester kiejtette programját, azt mondván, hogy dolgozni jött a városhoz s a nehéz munkához támogatási kér, de elvárja a többi tisztviselőktől is, hogy dolgozzanak. A tisztviselők eskütelétele után a képviselőtestület lelkesen ünnepelte a vármegye alispánját.

— **Egy kis pedagógia.** Okos és jószívű tanárember panasolja hozzánk intézett sorában azt a nagy savanyúságot, elborultságot a kedélyeknek, amely a beiratás ideje alatt mostanában divik az iskolákban. A szülők lehorgaszott fejjel mennek végig az iskolák folyosóin, a tanárok is morózan, fáradtan intézik dolgaikat. Senkin sem látszik meg, hogy itt a kultura kis unjoncát sorozzák katonának. Semmi verbungos vigás az arcon, semmi muzikaszó a szemekben. Bánatos nézni is, hogy milyen nagyon nem érzik a szülők, hogy nem kintpadra viszik a gyermekeiket, hanem virágos, üde szőlőkertjébe a művelődésnek. S bánatos nézni azt is, mint néznek komorap, hivatalos hidegséggel a tanár urak azokra az ember-ese-metékre, akiknek szemében féltékeny lapul meg a vidámság ennyi komorság láttára. Egyet kéne csak inteni s ez a vidámság besugározza az iskolát, a szülőket és tanár urakat. Szóval, az a véleménye a mi levélíró, okos és jószívű tanárunknak, hogy a beiratás nem a szomorúság, hanem a vigás napja. Ugy illenék hát, hogy a szülők vidáman vigyék gyermekeiket az iskolába s vidám arccal, nagy, bátorító vidámsággal vegyék át a tanárok a gondjaikra bízott gyermekeket. Nyájas szó, szives fogadtatás kell a gyermeknek, mikor az iskolába lép. S ez a nyájas, biztató szó a legnagyobb pedagógia.

— **A Pelée-hegy kitérésel.** Port Castriesből (Santa Lucia) jelenti egy távirat: Augusztus 15-ike óta folyton ismétlődtek a Pelée-hegy kitérésai. Nagyon erős volt a kitérés augusztus 23-án éjjel. A kitérés kisérő dörgés messzire hallatszott. A hegy szakadatlanul otkáda a tüzet. A nyílt tengeren lévő hajók hamuval voltak borítva. Augusztus 30-án éjjel háromszor tört ki a tűzhányó. A tenger felől lehetetlen volt St-Pierrehez közeledni. De Carbét lakossága rémületben a sziget belsejébe menekült. A kormányzó kiadta a parancsot, hogy a rendelkezésre álló összes csónakokat arra használják fel, hogy a partvidék lakosságát Fort de Franceba vigyék. Fort de France lakóit egy árhullám arra készítette, hogy a sziget belsejébe meneküljön. Az árhullám okozta kár azonban nem nagy. Augusztus 30-án éjjelkor ismét elnyugodott a tűzhányó. Későbbi jelentések szerint Le Carbétben és Morne Rougeban kéltázás ember vesztette életét, de azokon kívül a sziget éjszakai részén is sokan pusztultak el.

Fort de Franceból táviratozzák: A Mont-Pelée újabb kitérése augusztus 30-án elpusztította Morne-Rogue és Ajoupa-Bouillon városokat. Mintegy 1000 ember életét vesztette és több száz ember megsérült.

— **Házasság.** Dr. Kiss Adolf, fővárosi ügyvéd e hó 7-ikén délelőtt tizenegy órakor esküszik a VIII. kerületi anyakönyvi hivatalban Molnár Böske kisasszonnyal, dr. Neumann Mór fővárosi orvos leányával.

Papp Ragány Endre honvédbuszár-főhadnagy tegnap vezette oltárhoz Kecskeméten Tassy Dalma kisasszonyt, Tassy Pál koronagyőzsehelyettes és neje Sánta Olga leányát. Násznapjuk voltak: Zápori Regenhart Ferenc, a bécsi keleti bank igazgatótanácsának elnöke és Tarjánai Kálmán pestmegyei földbírók.

Obersohn Adolf keszthelyi kereskedő eljegyezte Marton Albert tapolcazi kereskedő leányát, Risa kisasszonyt.

Kovács Pál pomázi gyógyszerész eljegyezte Tregele Margit kisasszonyt Pomázon.

— **Egy család üngylükossága.** Zürichből táviratozzák: Mathis kereskedő öttal családijával együtt a tegnapi mára virradó éjjel megmérgezte magát. A családot súlyos anyagi gondok kergettek a halálba.

— **Kontinental Éden-színház.** Ez a fantasztikus színház, mely Prágából érkezett a fővárosba, szombaton, e hó 6-án fogja a Rémi-mulató (Király-utca 71.) helységeiben megnyitni előadásával a nagyközönségnek érdekes műsorát bemutatni. Víz tünder-játékok, kísértetek és szellemek idéztetése, angol bábjátékok, óriási élőképek, arab szemfényvesztők és kigyószelidítők stb. tartják az érdekes műsort. A színház kilenc szállító-kocsiban ideérkezett gépezetei, dekorációi és kellékeinek elhelyezése véget a Rémi-

mulató helyiségeit átváltoztatták és újonnan berendezték.

— **A kitértett kristályviz.** A Sir Joseph C. Dimsdale londoni Lord-Mayor elnöksége alatt Londonban tartott nemzetközi egészségügyi kiállításon a Kristály Szt. Lukácsúrdó hegyiörors ásványviz a legmagasabb díjjal, a Grand Prix-vel lett kitüntetve.

— **A Telefon Hirmondó olgányezése.** mely a nyár folyamán minden este nyolc órától tizenegy óráig volt hallható a kagylókon keresztül, már csak rövid ideig fog tartani, mert az Operaház megnyitásával az operaelőadások közközvetítése és házihangversenyek érdekes sorozata váltja fel azt. A cigányzene egyes számának kezdetére rádjelölje hívja fel az előzetők figyelmét a Telefon Hirmondó, megkülönböztetett jelzéssel az ez időbe eső felolvasásoktól, melyek 8 óra 15 percker (kültőlő tőzsdézáratok) és 9 óra 30 percker (ujdonságok) vannak.

(x) **Gebauer Károly** hazai érekeporsó-gyáros te-metkezési intézete VIII. Erzsébet-körút 26-ik számú házban van.

## A zágrábi tüntetések.

Budapest, szeptember 2.

A belgrádi szerb újságok az utóbbi időkben nem éppen a leghizelgőbb hangon irtak a horvátokról. Ezzel a belgrádi csöppel tulesordult Zágrábba a szerb-horvát gyűlölködés pohara és a két nappal ezelőtt kitört esetepaté ma éjjel már a legsajnálatosabb tüntetéssé fajult. Zágrábi tudósítónk levele, melyet alább közlünk, valóságos forradalmi képet fest s a zágrábi szerbeknek még aligha volt olyan rossz éjszakájuk, mint ez a mai. Reggelre már nem is merték üzleteiket kinyitni, mert a horvátok romboló kedve még nem csökkent, a rendőrség pedig nem tud meg-birkózni a tüntetőkkel, sőt nem titkolja, hogy maga is veszélyben látja magát. Károlyvárosból ugyan sürgősen hívták segítségül a katonaságot, de amilyen méretekben lerjed a forradalmi mozgalom, már kétséges, hogy egy-két zászlóalj katonasággal meg tehet-e fékezni a megvadult horvátokat. A helyzet Zágrábban csöppet sem kedvező, a mai éjszaka eseményei lázban tartják az egész várost.

Tudósítónk táviratát itt adjuk:

Zágráb, szeptember 2.

Ha virradóra egyetlen szerb sem időznék már Zágráb városában: nem lehetne rajta csodálkozni. Ami itt az éjjel történt, az tulajdonképpen a tüntetések krónikájának minden sablonos esetén. A szerbek ellen felizgatott horvátok mindent leromboltak, amihez szerbeknek valami közük van s a rendőrség nem sokáig bíbelődött az üldözéssel, mert sürgősebb dolga volt a meneküléssel. A tüntetők egyáltalán nem ijedtek meg a rendőrségtől, inkább még ok fogták üldözése a rendőröket, akik eszeveszetteen menekültek. Egyes helyeken, s éppen a főbb tereken, a rendőrség szemeláttára rombolták le a szerbek üzleteit s a boldogtalan rendőrök a végén már könyörgésre fogták a dolgot. Akárhány helyen hallható volt, mikor a rendőrök rekedten kérélték a tüntetőket:

— Hiszen már porrá zuztatok mindent, hát mit akartok még egyebet?

A tüntetők követ és vessal válaszoltak a kéréleésre s egy csomó rendőr súlyos sebekkel menekült azok elől, akiket üldöznie kellett volna.

A tüntetők szenvedélye természetesen első sorban a szerb kereskedők ellen fordult. Tsuk Miklós Jelliasch-téri boltjába vasrudakal tört be a csöcselék. A lebecsajtott vasfüggönyöket betörték, a bolta behatoltak s ami kezük ügyébe akadt, annak egy pillanat alatt vége volt. A nagy boroshordókba csoport vertek s a drága borokat kifolyatták. Mikor a bolt és a pince romokban hevert, leszakították a cégtáblát is, azt is darabokra verték. Ugyanakkor a tüntetők másik csoportja elisietett Tsuk szőlőjébe s azt is teljesen elpusztította. Hasonló sors érte a Jelliasch-téren Sopovich G. festékkereskedő boltját is. Betörték, mindent leromboltak s a Tsuk kifolyt borán megrészegedett tömeg fekete festékekkel bemázolta az egész házat. Egy perc alatt, mintha sülyesztőlő koritették volna elő, létrák voltak a falhoz támasztva s irtózatos lármá közben kuszáltak fel a fekete alakok, akik pamacscaal, rongyos ruhával, de pusztá kézzel is odakenték a vastag festéket a falakra. Hogy a cégtáblákat itt is leszakították, az csak természetes.

Izgalmas jelenet játszódott el Lazics Sándor boltja előtt. A tüntetők ott is vasrudakkal rohanták meg a leeresztett vasfüggönyöket, mikor egyszerre megjelent az ablakban a tulajdonos és töltött revolverét a tömegnek szegezve, leordított:

— Ha el nem kotródtek, lövök!

Egy pillanatra meghökken a tömeg. De csakhamar friss csapatok érkeztek, más szintén főlegverkező s ezek gunyosan kiáltottak fel Lazicshez:

— Hát próbálj lőni, kutya!

Az ő boltja is romokban hever. Lazics jobbnak látta elmenekülni. Az llicán minden szerb üzletet elpusztítottak az éjszaka. Mirkovics madárkereskedésében egy kis mulató-ságra is vetemedtek a vidám tüntetők. Sorra nyitották ki a kalitkákat és a szerbeket gyalázó tömeg röhögve bocsajította szabadon az éneklő madarakat. Ahány szerb kávéház van a városban, mind elpusztult. A Kacsics, a Seccsio, a Narodna Kavana tiszta romhalmaz. De nemcsak a főbb tereken, a mellék-utcákban is felhajtotta a tömeg a szerbek hajlékait s amihez valamiképpen hozzáfért, azt le is rombolta. Kövekkel bombáztak, vasrudakkal zúztak össze-vissza mindent s a rendőrség egyszerűen tehetetlenül nézte a pokoli rombolásokat. Volt úgy, hogy a rendőrök egy kávéházba menekültek; olyankor a tömeg betört a kávéházba s a rendőrök miatt az egész kávéházat pusztították el. A végén a tömeg már nem félt, sőt mulatott a rendőrökön. Valósággal tréfákat engedett meg magának. A főbb tereken, ahol az igazi munka folyt, lecsavarták a gázt, betörték a lámpákat s aztán vékony drótot húztak a lámpaszlopok közé, hogy az esetleg üldözésre induló rendőrök fennakadjanak benne. Maguk a tüntetők fátylánan járták be a várost s a botorkáló rendőröket, a mutatkozó katonákat gunyosan leszivózták.

Megostromolta a tömeg a szerb nyomdát is, ahol a rendőrség revolverekkel próbált a zavargókra ijeszteni. De a tömegből visszalöttek s olyan rémes zűrzavar támadt, hogy a hihetetlen lármára egyszerre megkondultak a harangok. Hogy ez micsoda pánikot okozott aztán az egész városban, az leírhatatlan.

A legnagyobb csoportosulás a Jelliasch-téren volt. A szerbek üzleteibe betörték, mindent összetörték, a cégtáblákat leszedték és darabokra zúzták. A kereskedők védekeztek és az üzletük belsejéből téglákat hajítottak a támadókra és rájuk is löttek. Tizenegy órakor megjelent a katonaság és a Jelliasch-térről elűzte a zavargókat, kik aztután a mellékutakon folytatták a rombolás munkáját. Paradox fogorvos feleségét egy rendőr mellé lökte, mire az asszony kétszer arculította. Le akarták tartóztatni, de elmenekült egy péküzletbe, ahonnan lakására szökött. A Srbobran szerkesztőségét a rendőrség bezáratta.

Ejfélt után eszébe jutott az egyik csoportnak, hogy leadhatná névjegyét Budisavhevcics főispánnal, aki szerb születés. Odahuzódott tehát a tömeg a főispán lakása elé, a Dalmát-utcaba s miáltal a szerb királyt minden szerb-ből együtt szűkökkel illették, már kövek röpökdték a főispán ablakai felé. Ekkor hirtelen megnyílt az egyik ablak s három lővés hangzott.

— Eles töltés volt! — hangzott a megriadt tömeg kiáltása s ez elég volt, hogy a csöcselék kerekelt oldjon. De másutt vígan folyt a rombolás és romok a városban, sebesültek a kórházakban sokáig fogják még hirdetni ezt a pokoli éjszakát.

A helyzet ma sem változott. A szerb-ellenes hangulat nem csappant meg. De most megjött Károlyvárosból a katonaság. S az llicát már elzárták. Még megerősítésre szorul, de komolyan hire jár, hogy Mostnszky polgármester beadta lemondását. Rendet csinálni nem tudott, tehát megy.

A mai napon még a következő táviratok érkeztek:

Zágráb, szeptember 2.

A katonaság csak éjjel két órakor vonult el s egészen eddig tartott a rablás és a fosztogatás. A város a rombolás képét nyújtja. A zendülők sok száz üzletet kifosztottak. Azok a házak, amelyekben szerbek laknak, olyanok, mintha bombázást állottak volna ki. A rendőrfő rendeletet adott ki, amely szerint az összes üzleteket, kávéházakat és vendéglőket este kilenc órakor be kell zárni. Ma este újabb botránytól tartanak. A katonaság a hadgyakorlatról ma este érkezik vissza.

Zágráb, szeptember 2.

Ma egy zászlóalj gyalogság érkezett Károlyvárosból Zágrábba; a katonaságot a Jelliasch-téren állították föl. Bechtolsheim tábornagy hadtestparancsnok a hadgyakorlatról hazakerült Zágrábba s a katonai intézkedéseket maga rendeli el. Az llicán nagyrészt elzárta a katonaság; ebben az utcában csak katonai engedéllyel szabad a járás-kelés. Most már tudni a sebesülésekről is. Egy detektív kivül egy asszony és egy joghallgató sebesült meg. Az asszony a fejére kapott egy



kardvágást, a jogásznak pedig balkezeknek három újat vágáltak le. A kisebb sebesüléseknek so szeri se száma. Letartóztatott mintegy 50 embert. Ma a város nyugodt ugyan, de az utcák rendkívül élénkek. Különösen azokat az utcákat járja be a lakosság, amelyeken az éjjel a pusztítás munkája folyt. A mai színházi előadás elmarad, mert ott is tüntetésektől tartanak.

Zágráb, szeptember 2.

Hir szerint *Mosinsky* polgármester lemondott állásáról. Este 7 órakor a kaszárnyákból kivonul a katonaság és elzárja az utcákat.

Zágráb, szeptember 2.

(Éjjeli telefonjelentés.) Ma éjszaka 12 óráig nagyobb rendzavarás nem történt a városban. Az üzemek korán bezárták s a katonaság mindenfelé készenlétben van. *A magyar államvasutak építési munkái most erős készenlétben van, mert azt beszélték a városban, hogy ma éjszaka a vasúti állomást, fűtőházat, üzletvezetőséget és iskolát fogják megfűtölni. Az utcákon éjjeli 12 órakor még nagy tömeg tolongott, a zajongás s kisebb esetepartékon kívül azonban nagyobb rendzavarás nem történt.*

Tegnap éjjel szakadt az eső, de reggelre kitisztult az ég. Már a kora reggeli órákban megjelentek az utcák kíváncsi emberekkel, akik az éjjeli pusztítás nyomait nézegették. A város egyes részei olyanok, mintha bombázták volna, különösen az Ilica, a Kacsics-émlék környéke, a Jellasich-tér északi oldala és a szerb iskola környéke. Törött égettáblák, üvegdarabok, ablakkeresztfák hevernek szanaszét a földön, az üzletek vasfüggönyei össze vannak törve és összehajlítva, az ablak beverve, a házak bepiskitva és megrongálva. Az utcákon revolverekkel felszerelt lovas-rendőrök cirkálnak. A Jellasich-tér közelében egy század katonaság és egy mentő-kocsi áll. Tizenegy óra tájban az Ilicát elzárták, de nem sokára ismét szabadá tették a közlekedést. Az utcákon egyre nagy néptömeg hullámszik. Híre járt, hogy az Ilica felső részén a parasztok éjjeli zavargásokra készülnek. A vidékről jövő jelentések szerint *Károlyvárosban, Vinkovcán, Ogulinban, Goszpicban és Goriciában* hasonló tüntetések voltak. *Goszpicban* állítólag vér is folyt.

A tegnapi tüntetések alkalmával letartóztatott embereket ma szabadságvesztéssel büntette a rendőrség. A tegnapi zavargások alatt 29 ember megsebesült, köztük 6 súlyosan. Az a hír, hogy egy detektív revolverrel meglőtték, nem nyert megerősítést. Hogy a tüntetések elől voltak készítve, kitűnik abból, hogy az egyes csoportok vezetőinek pontos jegyzékük volt a szerbek lakásairól és csak ezek ellen intéztek támadást. Néhány szerb kereskedő nyilatkozatot tesz közzé, amelyben elítélik a *Sriobran* cikkeit. A szerb kereskedőket kezdik bojkotálni és a horvát kereskedők kezdik elbocsátani szerb alkalmazottjaikat. A szerb üzletek legnagyobb része zárva van.

Zágráb, szeptember 2.

Alkonyatkor nagy néptömeg csődült össze. A rendőrség szétosztotta a csődületet, de a tömeg újra összeverődött a nélkül, hogy támadólag lépett volna fel. 7 ókor egy század gyalogság és egy század dsidás vonult fel a Jellasich-térre. A pályaudvarhoz is ment katonaság, mert híre járt, hogy ott is tüntetnek. Mialatt a rendőrség a Jellasich-térről eltávolította a tömeget, a Káptalan-téren újra összeverődtek a tüntetők, akik visszaszorították a rendőröket és beverték az ablakokat. Ugyanakkor a Prilázon is nagy néptömeg gyűlt össze, amely a szerbek ablakait bevverte. *Witas* nyugalmazott százados a tömeg közé lát és mellette talál egy *mészároslegényt*. Minthogy a Káptalan-téren egyre fenyegetőbbé lett a helyzet, még egy század gyalogságot és egy század lovasságot kértek, mire másfél század gyalogságot és fél század lovasságot rendeltek ki a tér kiürítésére. A Prilázról vész hírek jönnek.

— Éjjel 11 óra 30 perckor.

A Prilázon a tömeg dühe az ellen a ház ellen fordult, amelyben *Witas* nyugalmazott százados lakik. Az egyre növekvő tömeg eloltotta az összes lámpákat, kitepte a falból a Pramberger-féle péküzlet ajtaját, torlaszt emelt a Kacsics-utca felé, majd szétverte a léckerítést és a deszkákkal beverte az összes ablakokat még az első és második emeleten is. Két-két ember megfogott egy-egy deszkát és „tűz” jelszóra az ablakok felé hajította. A kirendelt fél század dsidás kiürítette ugyan az utcát, de a tüntetők rögtön visszatértek, betörték a ház kapuját, berontottak *Witas* la-

kásába, összezúrták a butorokat és az egyes darabokat kihajigálták az utcára. Azután a *Medulics-utca*ba vonultak a tüntetők és az ott lakó szerbek lakásaival is hasonlóképpen bántak el. Eppen most meg oda egy század gyalogság és a dsidások. *Witas* százados és neje a kerítésen át emelkedtek. A káptalan felé kiküldött gyalogság baj nélkül kiürítette az egész északi részt. A pályaudvarról bevonták a kiküldött századot, mert ott teljes nyugalom van. Eppen most jelentik, hogy a *Preradovics-utca*ban nagy zavargások vannak *Matejics* szerb kereskedő háza előtt, ahol a tömeg az épülfelében levő esztornából hozott fadorongokkal végzi a rombolást. Nagy csapat rendőrséget küldtek oda.

## SZÍNHÁZ, ZENE

**\*\* Kossuth-énepek a Népszínházban.** A 16-éves Kossuth-énepek a Népszínház is meg fogja ülni szeptember 19-én. Ez alkalomra ugyanis az igazgatóság felfelkeltetésére ifj. *Dokor József* alkalmi darabot írt. A történelmi korrajz címe: *Kossuth Lajos*. Hét képből áll, amely felől a Kossuth életének legkiemelkedőbb mozzanatait és a szabadságharc legérdekesebb eseményeit. Kossuthon kívül szerepelnek a darabban a 48-iki események összes főbb alakjai s a szerző egy dráma keretében egyszerűsített történetet is nyújt.

**\*\* A Vígsház bemutatója.** *Vígsház* pénteken, e hónap 5-én mutatja be *Valabreguenek Mandátum* című boházát és *A tolmács* című egyfelvonásos vigjátékot. Az előbbi szereposztása a következő:

Kalmár Arisztie — Vendrei. Emma neje — Gázi Mariska. Kamilla, Emma anyja — Nikó Lina. Klára, Kalmár buga — Nográdi Jolán. Kátányi Menyhért, kortes — Hegedűs. Boglári báró — Fenyvesi. Pálfalvy — Kazaliczky. Kormos, Szögvári küldetésig tagok — Rónaszéky, Dayka, Liza — Kürti Sarolta.

A *tolmács* szereposztása a következő lesz:

János — Góth. Hogson, Betty apja — Balassa. Simay Gyula — Tanay. Rendőrfelügyelő — Bárdi. Betty — B. Lenkei. Hedvig. Péntárosné — R. Rostagni Irén. Pincér — Gyöző. Közrend — Istvánfi.

**\*\* Az Országos Színész-Egyesület tanácsulása.** Az Országos Színész-Egyesület tanácsa ma *Ditói Mór* elnöklése mellett folytatja és befejezte a felvételi vizsgálatokat. A vizsgálat befejezése után a tanács a rendes havi tárgyzsorozatot tárgyalta, amelyben különös figyelmet érdemel *Deák Péter* színigazgatónak az az indítványa, hogy a datársulati engedélyeket ezután ne a helyi törvényhatóságok, hanem a belügyminiszter adja ki. A jelenlevő vidéki színház felügyelő, gróf *Festetics* Andor elmondja, hogy a dalársulati kérdés rendezése érdekében ő is tett már felterjesztést a belügyminiszterhez s csak örül rajta, hogy a Színész-Egyesület a maga részéről is akciót fejt ki a kérdés rendezése körül. A tanács az indítvány értelmében feliratot fog intézni a miniszterhez. Behatóbb megbeszélés alá került az új kerületi rendszer abból az ölelőből, hogy *Zombor* és *Nyitra* városok, amelyek egy kerületet alkotnak, éles ellentétbe jutottak egymással. A színházat rendes pályázat után *Monori* színigazgató kapta meg, de *Nyitra* nem respektálja a zomborikai által hozott döntést és a maguk részéről külön határozatotban *Nádas József* pécsi igazgatónak adták a színházat. *Monori* e miatt panaszt emel a tanácsnál és arra kéri, hogy a tanács hasson oda, hogy a miniszter semmisítse meg a *Nyitrai* határozatot s a pályázat értelmében adja neki a színházat. A tanács kimondja, hogy beszerzi a pályázat lefolyására vonatkozó hivatalos adatokat s ezek alapján fog aztán az ügy érdemében határozni. A tanács végül a folyó ügyeket intézte el.

**\*\* A Magyar Színház új tagja.** A Magyar Színház tagjai sorába szerződtette a fiatal színésznemzedék egyik tehetséges tagját, *Kornai Bertát*. Az új énekesnő pénteken mutatkozik be a Magyar Színház közönségének, a *Sviahók* *Berta* szerepében.

**\*\* Zenészkolai beiratkozás.** *Siposs Antal* zeneakadémiájában (IV. Keckemeti-utca 14.) a beiratkozás az 1902-3. tanévre már folyamatban van, zongorát kezdettől a magas műveltség, valamint zeneelméletet és éneket tanítanak az intézetben. Beiratkozások leányosztályok részére hétfőn, szerdán és pénteken, fiúk részére pedig kedden, csütörtökön és szombaton vannak.

## MŰVÉSZET

□ **Faragó Géza.** A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán nagy feltűnést keltek *Faragó Géza*nak, a Párisban élő magyar festőművésznek passzellei és plakátjai. A bírálók egyhangy elismeréssel szólottak a fiatal művész eredeti és értékes munkáiról, melyek rövid két héten belül elkelték a műpártoló közönség között.

*Faragó Géza* most hazajött: párisi műtermét Budapestre helyezte át. Ebből az alkalomból érdekesnek tartjuk teledíteni a *La Critique Indépendante* című előleki párisi kritikai folyóiratnak az a cikkét, amelyben *Robert Francheville* ismert műbíró rendkívül dicsőítőleg nyilatkozik *Faragó Géza* művészetéről. *Faragó* a hírneves *Mucha* mester tanít-

ványa volt, de — mondja a cikk — legkevésbé sem utánozja *Muchának*, hanem finom ötleteinek bájos, harmonikus kivitelében egy teljesen eredeti művészeti nézőpontot nyitkozik meg. *Magyar számarása* kitetszik munkáiból: a művek romantikus szépsége a díszitekek bátor szimbolizmusa, a görbe vonalak kultusza és sok más „valami” világosan elárulja lajának tüzes létét. Azur egét aranyosillagokba szereti foglalni, a hercegnők homlokára profán ékszereket tesz glóriaképpen. Minél jobban közeliedik a Kelethez, annál jobban belátjuk, hogy minden művész valóságos ékszerész. Nem vehetem szemére *Faragó Géza*nak, hogy atavizmusból megveti az attikai egyszerűséget. Nála a nők bája, habár kissé túlzott, mégis igen tetszős. *Romance* című kis triptichonjának alakjai — ez a kép most Budapestben van — talán nem indítanak meg kissé mesterként melankóliájukkal, inkább előképek ezek, olyan nagyon is csinosak. Ceci tue cela. De viszont az 6 bájos leányai inkább érzéki élvezetet nyújtanak a szemnek. *Faragó* boulevard diderot-i műtermében több passzellel néhejt láttam, melyekben a színek bájosan üdék. Van néhány igen leleményes akvarellje és végül számos vázlat, melyek jelzik, hogy a művész mint képző mester fog visszatérni Budapestre. Ilyen művei: *Az Iris és Najade*. Végül teledítem a *Serelem tavassa* című akvarellt, amely engem valóságos elbűvölt, mert oly csinos és mert egy rezg benne a világos poézis, de azért sohasem utánozja *Muchát*.

□ **Az országos képtár kiállítása.** Az országos képtár igazgatója, dr. *Terey Gábor* külföldi utjából hazakeresztelt és nyomban hozzáfogott a képtár új időszaki tárlatának rendezéséhez. Az új kiállításon *Goya* Francisco hírneves spanyol mester festményei és műveinek művészi reprodukciói lesznek láthatók. *Goya* nevezetes szerepet játszik a műtörténetben, mint az új impresszionista irány első utörője. A kiállítás a jövő hónapban nyílik meg.

## TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **A zsidók története.** Harmadik összevont kiadásban jelent meg dr. *Fényes Mór* *A zsidók története a babilóniai fogságtól napjainkig* című tankönyve. A tudós szerző ez új munkájával olyan könyvet ad a tanulóifjúság kezébe, amely minden tekintetben megfelel az oktatás céljának. A kis történelmi könyv kellő rövidséggel foglalja egybe a nagy anyagot; a földolgozás helyes szisztemája értéket ad e rövidségnek: mert a munka áttekinthető, stílusbán magyaros és egyszerű, történelmi kritikája logikus, céltudatos s a történelmi rejlő erkölcsi tanítás a hű jellemzés erejével hat. A paedagógiai szempontból kiválóan becses tankönyv, amelynek a középiskolák tanulóifjúsága jó hasznát veheti, *Singer* és *Wolffner* kiadása, ára 1 korona 20 fillér.

## SPORT

**\*\* Alagi lövészversenyek.** Az alagi gyepen ma kezdődött meg a négynapos nyári meeting, mely érdekes átmenetle szokott lenni a budapesti nyári és őszi futtatásoknak. A jó idő tömérék embert esalt ki *Alagra* és a versenyek eredményei elég kárpótlást nyújtottak a tavoritok kedvelőinek. A hat futam közül kettő urlovas-verseny volt, melyek az ismert sportmanek győzelmével végződtek.

A versenyek eredménye a következő:  
I. **Buvar Handicap.** Díj 1200 korona. Távoltság 1600 méter. Gróf Esterházy B. **Prima II.**-je (Smejda) első, gróf *Károlyi I. Campillie* (Bonta) második, *Folberth I. Quakerje* (Imre) harmadik, azután *Kiesi, Muslica, Hahol II., Lator, Akármadik.* Totalizátor: 10: 93. Helyrefogadások: I. 50: 110, II. 50: 74 és III. 50: 134.

II. **Rubai akadályverseny.** Díj 1600 korona. Távoltság 4000 méter. Mr. *Paul Néha-Néha* (Csompora) első, báró *Morgurgo A. Dagmarja* (Féjes) második, *Jankovich B. Sötéje* (Kapousek) harmadik. Azután *Püll, Nyájas, Bizay.* Totalizátor: 10: 25. Helyrefogadások: I. 50: 90, II. 50: 176.

III. **Kisérleti akadályverseny.** Díj 1500 korona, távoltság 3200 méter. *Liptay B. Viellibohen-e* (Kapousek) első, *Miguel herceg Nyájas II.*-je (Peczina) második. *Bogay* főhadnagy *Hogy volt-ja* (Csompora) harmadik. Azután: *Kinkaj, el Baidor, Utas, Saska, Pöi.* Totalizátor: 10: 37. Helyrefogadások: I. 50: 80, II. 50: 150, III. 50: 106.

IV. **Nono-gátverseny.** Díj 1500 korona. Távoltság 2400 méter. *Jankovich B. Fülese* (Szemere) első, Mr. *Paul Csiziója* (Suermond) második, br. *Morgurgo Ratkingia* (Folberth) harmadik, azután *Tosti, Wawel.* Totalizátor: 10: 28. Helyrefogadások: I. 50: 72, II. 50: 78.

V. **Eladók versenye.** Díj 1000 korona. Távoltság 1200 méter. Gróf *Pejacevich A. Feloltása* (Tulajdomos) első, gróf Esterházy B. *Bertája* (Brook) második, Mr. *Paul Becsvágya* (Suermond) harmadik, azután *Nagyságos. Cunctator, Fakati, Algarde, Earl.* Totalizátor: 10: 27. Helyrefogadások: I. 50: 64, II. 50: 77.

VI. **Kétóves nyeretlenek eladókversenye.** Díj 1200 korona. Távoltság 1000 méter. Gróf *Traitmannsdorff Z. Probelowse* (Krouzil) első, *Liptay B. Pátrányja* (Smejda) második, *Mravik P. Maudja* (Mali) harmadik, azután *King, Vigée, Ilonka, Jeddah, Nifalor.* Kis bögge. Totalizátor: 10: 112. Helyrefogadások: I. 50: 134, II. 50: 74, III. 50: 84.







## KÜLÖNFÉLEK

### Tenger és szerelem.

A szél nyargal a tengeren,  
S versenyt vele rohan a hab.  
Szívembe szól a végtelen,  
S egy régi álom szárnnya kap.

Száll, száll ő is. Hova, hova?  
Csak vonja a két messzeség;  
Valahol van egy kis szoba,  
Ott összeér: a föld s az ég...

Mezői Ernő.

— **Bábel a Hársfák alatt.** Az olasz király berlini látogatása alatt ugyancsak sokféle nyelv ütötte meg a járókelők figyelmét. Egyrészt sok külföldi jött erre az időre Berlinbe, azonkívül kivonultak természetesen azok a berlini idegen eredetűek, akik nem tudják éppen a német nyelvet. Ezeknek a bel-földi idegeneknek a száma nem csekély, a legutolsó népszámlálás szerint 44.247 és ezek közül 14.000-en a német nyelvet is beszélik. Az idegen nyelvek között leggyakoribb a lengyel, 13.571 férfi és 13.755 nő beszéli, de körülbelül tizenegyezer berlini lengyel polgár németül is tud beszélni. A csehek is szépen vannak képviselve (2354), a dánok (1530) és az olaszok (1323) vannak és pedig túnyomóan írják. Angol 2386 van, köztük 1435 hölgy. De él még Berlinben czenkivül nyelven beszélő emberek is, akiknek a németen kívül még egy, sőt két anyanyelvük van. Ez utóbbiak hetvenhatan voltak. Végül volt olyan is, aki hat anyanyelvet jelentett be. Ezt azonban a népszámlálási hivatal a legjobb akarat mellett sem akarta elhinni. 9523 házaspárnál legalább egyik házastársnak az anyanyelve idegen volt. Az olyan lengyel férfiak száma, akiknek német felesége van, 1349, míg 1127 német lengyel nőt vett feleségül. Berlinben 1.844.419 lakos csak németül beszél.

— **Orvosi segély nyílt tengeren.** Kévéssel ezélt történt, hogy a Columbia nevű hamburgi gyorsgőzös a Pure Oil nevű petroleumszállító-gőzössel találkozott a 40° 51' északi szélesség és az 55° 26' földrajzi hosszúság alatt. A petroleumszállító-gőz ezélt jelezte:

— Sürgősen szükségem van orvosi segítségre!

A Columbia orvosa, mint ahogy egy német orvosi folyóirat leírja, átsónakázott a másik gőzöshöz, s ott találta a fűtőt a fedélzetén súlyos sérülésekkel. A koponyája irgalmatlanul be volt zuzva. Rögtön antiszeptikus kötéset alkalmazott azután visszavert a Columbiára, miután a kapitányt pontosan kikötötte a sérült fűtő további kezelésére. At is vitte volna a fűtőt a Columbiára, csakhogy ez nem volt

lehetséges a csónakon a nyílt tengeren a beteg gyógyulásának a kockázatát nélkül és a Columbián sem lehetett volna érte egyebet tenni, mint a maga gőzösein.

— **A világ legöregebb embere.** Volkonski herceg a Svjetben megelemlékezik egy emberről, aki százhuszonhét éves és ezidőszent a világ legöregebb embere. Ez az aggyastán Marevka faluon él, Szmolenszk kormányzószágban és a neve Szinip. 1775. május havában született Vypolzovo faluban paraszt szülöktől. Az öreg Szinip középtermetű és erős testalkatú. Saját bevallása szerint egész életén át pálinkát ivott, de sohasem volt részeg. Hallása kitűnő, arca rendez és az egészsége is jó. Élénk, tevékeny, akár egy fiatalember és naponkint megteszi a legközelebbi templomig a kétversztnyi utat. Sásból papucsokat fon és harisnyát köt és könnyebb istálló munkát is végez a lovak körül. A memoriája egyenesen káprázatos, egészen jól visszaemlékezik II. Katalin cárnő uralkodására és a krimi háborúra. Szinip azt állítja hogy apja nyolcvan, anyja pedig százhusz évét élt.

— **A Guatavita tó kincsével.** Van Londonban egy részvénytársaság, amelynek célja a dél-amerikai Guatavita tó kiszáritása. A tó, amelyről szó van, Kolumbia fővárosához, Bogotához közel fekszik. Nem éppen nagy, de a hagyomány szerint az indián nép, amely valamikor partjainál lakott, mint szent tavat tisztelte és áldozati tárgyakat dobott beléje. Ezek az áldozati tárgyak: aranypor, smaragd és egyéb drágakő. Amikor a spanyolok eloglalták Kolumbiát, az indiánoknál csak aranyat kerestek. De ezek inkább a Guatavita tóba dobták drágaságaikat, semhogy ellen-ségeik kezébe adják. Sok régi följegyzés tesz erről tanúságot. Körülbelül kétszáz esztendővel ezélt a spanyolok megkísérelték a tó kiszáritását és a tavat körülvevő hegybe bevágást csináltak, amely ma is látszik. Ilyen módon sikerült is a víz egy részét elvezetni, úgy hogy a tó már csak tizenegy láb mély volt. Ekkor azonban a bevágás beomlott s minthogy a tóban a víz alatt források vannak, a víz ismét emelkedett. A kiszáritott parton annyi kincset találtak, hogy a kormányt megillető három százalékos része 170.000 dollár volt. Találtak egy smaragdot is, amely egyedül 70.000 dollárt ért. A spanyolok elkergetése után a kolumbiaiak többször megpróbálták a tó kiszáritását, de eredmény nélkül. Hét esztendővel ezélt Londonban harmincezer font sterling alapítkével egy Contractors Limited című részvénytársaság alakult a tó kiszáritására. Remélik, hogy 1903. áprilisában a tó száraz lesz s augusztusban már tudni fogják a részvényesek, vajjon reményük teljesedik-e vagy sem. A részvénytársaság jelentése szerint nemrég a tó iszapjában egy aggyadényt találtak, amelyben huszon-

hét aranyból való alakoska és egy smaragd volt. Ezek a tárgyak most egy bogotai hölgy birtokában vannak, aki kijelentette, hogy szívesen oserélné ki a társaság részvényeire.

— **A megsértett asszonyok.** A La Fronde című francia újság azon való mély ielhaborodásának ad kifejezést, hogy Franciaországban szobrot akarnak emelni egy kanadai embernek, akinek harmincegy élő gyermeke van. Ez a szobor intó szózat volna a franciákhoz, hogy kövessék a derék kanadai példáját. A Fronde hölgyei nem irigylék ezt a szobrot a kanadaitól, csak meg vannak sértődve, hogy a kanadai ember feleségét teljesen mellőzték az elismerés kiosztásánál.

— **Amerikai humor.** A riporter (egy milliommhoz): Igaz, hogy tanszéket akar alapítani egyetemünkön?

A milliomos: Ezer ördög, egy tanszéket?!  
Irja meg a lapjában, hogy az egész egyetemet újra fogom butoroztatni.

Egy chicagói milliommoknak van egy kínai szolgája, akivel rendkívül meg van elégedve. Néhány nappal a szolgálatbalépése után egy dollárt talált az egyik szobában a földön. A pénzt rögtön elvitte a gazdájának, aki azonban becsületességének a megjutalmazására neki ajándékozta. Nemsokára azután értékes mellűje veszett el a milliommnak. Megkérdezte a szolgáját, vajjon nem látta-e a tüt.

Igen — felelte a szolga — megtalálám sepregetés közben, de megtartottam becsületességem jutalmául.

A könyvelő: Főnök ur, szeretnék ma délután az anyósom temetésére menni.

A főnök: En is!

Az asszony: Ugy véled, hogy meglehetünk szakácsnő nélkül?

A férj: Ó, bizonyára. Legvégső esetben te majd elilátod a konyhát, én pedig majd vendéglőben étkezem.

A bírő (a vádlotthoz): Bűnösnek mondom ki önt. A büntetés harminc naptól — kilencven napig terjedhető fogság... De monda csak, hol láttam én önt? Minél tovább nézem, annál ismerősebbnek tetszik.

A vádlott: Borbély vagyok, három nappal ezélt borotvtám is a bírő urat.

A bírő: Ugy van, most már emlékszem. Ki'encvennap fogságot kap.

## REGÉNY

### SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjejev).

Irta: GORKIJ MAXIM.

(65)

— Hát mi ez? — Kérdezte Ljuba bizonytalan hangon.

Azt akarta mondani, hogy Fomának igaza van, hogy nemes szándék vezérli, hogy megkomolyodott, de félt, hogy atyját nagyon magára haragítja s ezért kérdő pillantást vetett reá s nem szólt.

— Hogy mi ez? — Kérdezte Majakin reszketve. A sok ivástól — vagy Isten őriz — az anyjától örökölte Ha ez a pogány vér forrni kezd benne, akkor nehéz vele megküzdeni. Köztem és közte nagy harc van kitörőben. Ellenem szegült s nagyon szemtelen lett. Fialt még és nincs semmi hamisság benne. Azt mondja: eiszom mindenemet, tönkreteszek mindent. Majd megmutatom.

Majakin fölemelte a kezét, ökölbe szorította s vadul hadonázott vele a levegőben.

— Hogy mered? Ki szerezte az üzletet? Te? Te? — Az apád! Negyvenéves munka s te meg akarod semmisíteni? Ugy kell állanunk, mint a kőfal, vagy úgy kell lépkednünk óvatosan, de mindig a magunk helyén. Evszázadokig mi vittük Oroszországot a vállunkon, mi kereskedők. Most is viszzük. Nagy Péter cárnak isteni esze volt, s ismerte a mi értékünket. Hogy támogatott az minket! Könyveket nyomtatott, amiből a kereskedést meg lehetett tanulni. Ezt érteni kell! Ő értette is, meg is csinálta jól, helyesen. Most is a magunk lábán járunk s tudjuk, hogy hol van helyünk. Hagyjatok szabad-jára bennünket! Mi építettük az élet alapjait s nem téglát építettünk a földbe, hanem öma-

gunkat ástuk belé, most pedig föl kell építenünk az emeletet. Oda kell törekednünk! Ez a feladatunk, de Foma nem érti ezt. Neki kellene értenie s neki kellene építenie. Atyja vagyont hagyott reá. Ha meghalok, az én vagyonomat is ő kapja. Dolgozzál, kutyá! E helyett bolondságokkal tölti az idejét. No majd a helyedre vezetlek!

Az öreg szinte köhögött az izgalomtól, villogó szemmel nézett leányára, mintha Foma állt volna előtte. Ljuba megjézd, de nem volt bátorsága, hogy ellentmondjon s némán tekintett borus, sötét arcába.

— Az apák megcsinálják az utat — te pedig menj rajta tovább. Ötven évig dolgoztam — miért? Hogy gyermekeim fölépítsék, amit elkezdtem. Gyermekeim! Hol vannak az én gyermekeim? Majakin bánatosan hajtotta le a fejét, hangja elakadt s tompán, mintha önmagának mondaná, így folytatta:

— Az egyik elveszett. Börtönlakó, erre nem lehet számítani. A leány... Hát ki folytatja az én munkámat? Ha legalább elvinné valami derék ember... Azt hittem, hogy Fomkának majd csak megjön az esze, aztán összeházasítalak benneteket s nektek adom mindene-met. De Fomka nem ér semmit. Micsoda emberek vannak most a világon! Azélt vasból voltak az emberek, most gummiból. Mind hajlik s nincs semmi merevség bennük. Mi ez? Miért van ez? Majakin dühösen nézett Ljubára. Ljuba hallgatótt.

— Mondd — mi kell? Hát hogy kell élni? Mit akarsz? Tanultál, olvastál, hát mi kell, hogy kell? Hogyan?

Majakin kíváncsian nézett most leánya arcába. A kérdések hirtelen jöttek s Ljuba zavartan volt. Örült, hogy atyja kérdést intézett hozzá, de egyuttal félt is, nehogy olyant mondjon, ami nem tetszenék atyjának. Aztán hirtelen felelt:

— Azt és úgy, hogy mindenki boldog és megelégedett legyen — minden ember egyforma, mindenkinek egyforma joga van az élethez s a

vagyonához. Mindenkinek szüksége van a szabadságra éppugy, mint a levegőre és az egyenlőségre.

Mikor felelni kezdett, atyja nyugtalan kíváncsisággal tekintett arcára, de aztán, hogy gyorsan beszélt, lassanként megváltozott arcifejezése, míg végre nyugodt megvételleg így szólt:

— Tudtam. Ezt tudtam, te ostoba!

Ljuba lehajtotta a fejét, majd újból fölnézett s bánatosan mondta:

— Hisz maga mondja, a szabadság...

— Hallgass! — Ordította az öreg könyörtelenül. — Te még azt sem látod, amit az emberek láthatólag magukon viselnek. Hát hogy lehetne mindenki boldog és megelégedett, mikor mindenki arra törekszik, hogy lefozsa a többieket? Még a koldusnak is megvan a maga büszkesége s mindig kérdédk valamivel. A kis gyerek is tul akar tenni társain. Egyik ember soha sem áll ki a másíknak utjából — csak az ostobák hiszik, hogy ez nincs így. Mindenkinek megvan a maga arca, csak azokat lehet egy kaptafára kifüggetni, akik nem szeretik a saját lelküket s nem kímélik az arcukat. Oh te! Sok ostobaságot olvastál, megtömtél vele a fejedet.

Az öreg arca keserű szemrehányást fejezett ki. Haragosan tasztította ki maga alól a széket, fölugrott, hátára kulcsolta a kezét s apró lépésekkel, fejcsóválva szaladgált a szobában, miközben suttogott. Ljuba, aki az izgatottságtól elhalványult s aki ostobának és tohetetlennek érezte magát, figyelt erre a suttogásra s szíve nyugtalanul dobogott.

— Egyedül maradtam — mondta Majakin. Egészen egyedül. Mint Jób... Oh Istenem, hát mihez fogjak? Így, egyedül. Hát csakugyan nincs elég eszem? Nem vagyok elég ravasz? Az élet engem is behalózott. Kit szeret? Kit kímél? Suttja a jókat és nem néz el semmit a rosszaknak. Senki sem érti az élet igazságosságát.

(Folytatása következik.)



KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Oszták-Magyar Bank. A jegybank állása e hó 31-én a következő volt: Bankjegytorgalom 1.495.387.000 korona (+ 47.683.000 korona), ércéskészlet 1.444.436.000 korona (- 180.000 korona), váltótárca 280.898.000 korona (+ 83.425.000 korona), lombardüzlet 45.411.000 korona (+ 387.700 korona), adómentes bankjegy-tartalék 842.660.000 korona (- 47.708.000 korona).

A magyar szeszipar védelme. Jelemtettük már, hogy a Magyar Gyáripárosok Országos Szövetsége legutóbb tartott igazgatósági ülésében a kormányhoz intézendő felterjesztést határozott el, amely a szeszkontingensnek Magyarország és Ausztria tényleges fogyasztásához mért megszabását kívánja. A behatárolt megközelítéssel odaközlendül, hogy a szesz üzreskontingense nagyobb meg mind a két államban jelenlegi nagyságában, de szabályoztassék olyformán, hogy az az állam, amelyben a fogyasztás az égetési időszakhoz képest oszloknést mutat fel, a kontingenst a rákövetkező termelési évben a fogyasztási kevesletnek megfelelő mennyiséggel szállítsa le és viszont, ha a fogyasztás meghaladja a kontingenst, ezt a rákövetkező termelési évben megfelelően emelje fel. Így módon a kontingens mind a két államban a valódi fogyasztásnak fog megfelelni, az egyik államot nem fogja károsítani a másik túlerelése, szóval: biztosítva lesz a kontingentálás tulajdonképpeni céljának az elérése. Ausztriának ugyan nem lehet elfogadható érve e kívánás elutasítására, de az esetre, ha az osztrák kormány bármilyen okból vonakodnék a kontingens igazságos megszabását biztosító új rendszerhez hozzájárulni, a Szövetség kijelenti, hogy akkor csak egy mód van a magyar szeszipar megvédésére: Magyarország oly külön fogyasztási adóterületet kelene képeznie, melyen lehetetlenné válnék az ausztriai szesz behozatala.

Borászati kongresszus. A verseczi mezőgazdasági kiállítás alkalmából szeptember 7-én és 8-án borászati és borkereskedelmi kongresszust rendez a kiállítás végrehajtó bizottsága. A kiállítás iránt, amelyen a borkereskedés terén aktuálisá vált kérdéseket tárgyalják, országos érdekeket képviselnek.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénzben 39,- korona, áruban 39,50 korona. - Délelőtti az irányzat szilárdabb. A kontingentált készárú 40,- korona pénzben, 40,40 korona áruban.

Sertés-konzumvásár. (A székesfehérvári sertés-vásár és közvágóhid intézése.) Szeptember 2-án. Főhajtás: Zsirsértés, úgy mint öreg I. rendű 350 kilogramm felül - darab, II. rendű 280-350 kilogramm - darab, kanló - darab, silány - darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül - darab, középső 220-300 kilogramm - darab, könnyű 220 kilogramm - darab, süldő - darab, malac - kilogramm - darab. Összesen 243 darab. Hússértés ugyanint: nehéz 300 kilogramm felül - darab, könnyű 140-300 kilogramm - darab, süldő - darab, malac 40 kilogramm - darab. Összesen - darab. Főhajtás Összege 391 darab. Előző napi maradvány 618 darab, összesen 1009 darab. Eladott 731 darab. Maradvány 278 darab. A vásár irányzata közepes. - Következő árak jegyzettettek: Zsirsértés: Öreg I. rendű 350 kilogramm felül - fillérig, II. rendű 280-350 kilogramm 78-84 fillérig, kanló - fillérig, silány - fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 90-94 fillérig, fiatal középső 220-300 kilogramm 86-92 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 68-86 fillérig, süldő - fillérig, malac - fillérig. Hússértés: Nehéz 300 kilogramm felül - fillérig, könnyű 140-300 kilogramm - fillérig, süldő - fillérig, malac 40 kilogramm - fillérig, kilogrammonként, elősúlyban.

Borjувásár. 1902. évi szeptember hó 2-án. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényszerűsége.) Felhajtás: Belöldi élő borjú 470 drb, leölt borjú - db, bécsi borjú - db, - db, nöwendékmárha - darab, bárány élő - darab, leölt bárány - darab, Arjegyzések. - Belöldi élő borjú I. rendű 82-88 l-ig, kivétel 90 -, II. rendű élő borjúkért 68-80 l-ig, I. kilonként, leölt borjú I. r. - l-ig, II. r. - l-ig, l-től - l-ig, kivét. I. kilonként levonás nélkül. Rugott borjúkért l-ig, nöwendékmárha - l-től - l-ig, l. r. - l-ig, középminőségű - l-ig, alarendelt - l-ig, 1.1714 kilonként. Bárány élő 19-24 k., leölt bárány - K. kivételesen ár - k-ig páronként. Az irányzat lanyha, mindazonáltal az árak 3-4 fillérről leginkább javultak.

Bécsi sertés-vásár. A st.-márxi központi vásár-üzemokban ma megtartott sertésvásárra bejelentettek 11714 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak 2866 darab fiatal sertést, 6897 darab magyar hizott sertést és - darab nehéz sertést. Összesen 10773 darabot.

Az irányzat szilárd volt. Jegyzések: klg.-kint élő sulyban (a fogyasztási adó nem számítva). Előő rendű sertés 100-104 fillér, kivételesen 95-98 fillér, közép minőségű - fillér, könnyű sertés 86-93 fillér, fiatal sertés - fillér, süldő 76-98 fillér.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, szeptember 2. Jó vételkedv mellett élénk volt a forgalom. Forgalomba került 46.000 méterázas buza, finom minőségű árú néhány fillérrel magasabb, más minőségű tartott árakon.

Rozsban 5 fillérrel estek az árak. Tengeriben nem változtak az árak. Zabban nyugodt volt az irányzat.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 88 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 82 k. 7 K. 45 f., 300 mm. 82 k. 7 K. 40 f., 300 mm. 81.5 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 81.5 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 81.5 k. 7 K. 30 f., 200 mm. 82.5 k. 7 K. 30 f., 100 mm. 81.5 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 81.5 k. 7 K. 35 f., 300 mm. 81 k. 7 K. 42 1/2 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 42 1/2 f., 150 mm. 81.5 k. 7 K. 42 1/2 f., 500 mm. 81 k. 7 K. 30 f., 500 mm. 81 k. 7 K. 41 1/2 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 10 f., 250 mm. 81.5 k. 7 K. 10 f., 1500 mm. 81.5 k. 7 K. 10 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 85 f., 400 mm. 81 k. 7 K. 10 f., 250 mm. 80.5 k. 7 K. 20 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 10 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 10 f., 150 mm. 80 k. 7 K. 10 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 10 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 10 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 10 f., 200 mm. 79 k. 7 K. - f., 100 mm. 79.5 k. 6 K. 60 f., 2.0 mm. 78 k. 6 K. 25 f., 300 mm. 78.5 k. 6 K. 25 f.

Pestmegyei: 300 mm. 81 k. 7 K. 25 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 10 f., 300 mm. 80 k. 6 K. 85 f., 100 mm. 80.5 k. 6 K. 90 f., 100 mm. 80.5 k. 7 K. 07 1/2 f., 350 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 80 k. 6 K. 90 f., 600 mm. 80 k. 7 K. - f., 200 mm. 80 k. 7 K. 25 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 6 K. 80 f., 600 mm. 79 k. 6 K. 90 f., 200 mm. 80 k. 6 K. 85 f., 200 mm. 79 k. 6 K. 75 f., 400 mm. 79.5 k. 7 K. 05 f., 1500 mm. 78.5 k. 7 K. 10 f., 1500 mm. 79 k. 7 K. 10 f., 300 mm. 78.5 k. 7 K. - f., 100 mm. 79 k. 6 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 6 K. 80 f., 100 mm. 79.5 k. 6 K. 80 f., 500 mm. 75.5 k. 6 K. 72 1/2 f.

Fejérmegyei: 200 mm. 78 k. 6 K. 65 f., 79.4 k. 6 K. 65 f.

Kalocsai: 2650 mm. 80 k. 6 K. 20 f. Bányási: 3100 mm. 78 k. 7 K. - f., 100 mm. 78 k. 6 K. 70 f.

Bácskai: 100 mm. 77 k. 7 K. 17 1/2 f. Sat.-Tamási: 1610 mm. 77 k. 7 K. 25 f. Adai: 1600 mm. 78 k. 7 K. 10 1/2 f. Bocsári: 4000 mm. 79 k. 7 K. 02 1/2 f.

Bács-Földvári: 3200 mm. 79.8 k. 7 K. - f. Mind három hónapra.

Rozs: 500 mm. 6 K. 27 1/2 f., 100 mm. 6 K. 10 f., 300 mm. 6 K. 05 f., 100 mm. 6 K. 02 1/2 f., 100 mm. 6 K. 02 1/2 f., 200 mm. 6 K. - f. paritásra.

Árpa: 200 mm. 5 K. 45 f., 550 mm. 5 K. 30 f., 200 mm. 5 K. 57 f. Zab: 100 mm. 5 K. 85 f., 100 mm. 5 K. 70 f., 100 mm. 5 K. 65 f., 150 mm. 5 K. 62 1/2 f., 200 mm. 5 K. 60 f., 200 mm. 5 K. 20 f.

Készpénzfizetés mellett. A készárú hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde szokásai szerint készpénzben 60 kilogrammonként. - A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: B u z a, Kilós, K.-tól, K.-ig, Kilós, K.-tól, K.-ig. Rows: Tiszavideki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bányási, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, Kilós, K.-tól, K.-ig. Rows: Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Kóles.

A határidőszület folyamán a következő költségek történtek:

Table with columns: Októberi buza 1902., Áprilisi buza 1903., Októberi rozs 1902., Áprilisi rozs 1903., Októberi zab 1902., Áprilisi zab 1903., Májusi tengeri 1903., Augusztusi repce 1902.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns: Októberi buza 1902., Áprilisi buza 1903., Októberi rozs 1902., Áprilisi rozs 1903., Októberi zab 1902., Áprilisi zab 1903., Májusi tengeri 1903., Augusztusi repce 1902.

Délután fél 5 órákor zárul:

Table with columns: Buza októberre 1902., Áprilisi buza 1903., Októberi rozs 1902., Áprilisi rozs 1903., Októberi zab 1902., Áprilisi zab 1903., Májusi tengeri 1903., Augusztusi repce 1902.

A budapesti értéktözsde.

A kiegyezési tárgyalások újbóli fölvetelére az előtözsde igen szilárd irányzatot követett, Hitelrészvények kivételével azonban a forgalom csekély maradt. A déli tőzsde a bányáértékek árnyaltása folytán gyengébb hangulatot tanusított.

Előtözsde. Osztrák hitelrészvény 689.50-690.50. Magyar hitelrészvény 737.75-738.75. Jelzálogbank részvény 451.75. Államvasuti részvény 717.50. Városi Villamos Vasút részvény 388.-388.50. Közüti Vas-pálya részvény 639.-640 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koroajáradék 98.02 százalék. Magyar Hitelbank részvény 735.50-737.25. Jelzálogbank részvény 451.50-452. Leszámitóbank részvény 468.-469.-. Osztrák hitelrészvény 687.50-689.25. Magyar kerámiai részvény 105.-110.-. Ganz-féle vasöntőde részvény 2150.-2200.-. Rímamurányi vasmű részvény 501.50-502.50. Közüti vas-pálya részv. 638.50-639.-. Városi villamos vasuti részvény 335.-339.-. Déli vasut részvény 73.-74.-. Államvasuti részvény 717.50.-718.50 korona.

A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 6.8.-. Magyar hitelrészvény 735.50. Leszámitóbank részvény 468.-. Rímamurányi vasmű részvény 501.50 Osztrák-Magyar államvasuti részvény 718.-. Közüti vasut részvény 638.50. Villamos vasut részvény 337.50 korona.

A budapesti terménýtözsde.

A terménýtözsde a szezonserü hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a termény-üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag; lucerna magyar - korona, vörös aprószemű - korona, vörös erőlyi - korona, vörös bányási - korona, középszemű - korona, nagyszemű - korona. Disznózsír: budapesti 70.-70.50 korona, vidéki - korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki - korona, városi 4 darabos 60.50-61.-, korona, 3 darabos 64.50-65.-, korona, füstölt - korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 9.75-10.25 korona, 120 darabos - korona, 100 darabos 13.25-13.50 korona, 85 darabos 17.50-17.75 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 9.50-10.-, korona, 100 darabos 13.-13.25 korona, 85 darabos 17.25-17.50 korona. Szilvái: sláviai 16.25-16.75 korona, szerbiai 14.-14.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsde esőndes volt az üzleti forgalom. Az üzlet szük korlátok között mozgott.

A déli tőzsdén élénkült az üzlet és javult az irányzat.

Zárlatok szilárd volt az irányzat. Bécs, szeptember 2. (Magyar értékek sárlata) 4/10-os aranyjárdék 121.80. líszai és szegedi kölcsön sorjegy 162.85. Magyar vasuti kölcsön ezüstben -., Magyar keleti vasuti állami kőtvény -., Magyar leszámitó- és penztárolóbank 467.-. Rímamurányi vasműrészvény 503.-. Magyar koroajáradék 97.90, 4/10-os Magyar földteherm. kőtvény 98.70. Magyar hitelbank részvény 735.-. Magyar nyeregemény kölcsön sorjegy 204.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény 379.-. Magyar keresek bank -., Magyar kukoripar 126.-.

Bécs, szeptember 2. (Osztrák értékek sárlata) 4/20-os papírjárdék 101.80, 4/10-os osztr. aranyjárdék 121.55, 1860-os sorjegy 152.10, Osztrák hitelsorjegy -., Angol-osztrák bank 428.- Bécsi bankjegyzélet 466.-. Osztrák-magyar bank 1586. Déli vasut 73.25. Dunagőzhajózási részvény 938.-. Dohányrészvény 314.-. Caszari és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.-. 4/20-os ezüst járdék 101.75. Osztrák koroajáradék 100.05. 1864-iki sorjegy 260.-. Osztrák hitelintézet részvény 688.-. Unionbank 537.-. Osztrák Länderbank 428.-. Osztrák-magyar államvasut 718.-. Elbavlyói vasut 467.50. Alpeji bányarészvény 380.50. 20 frank arany 19.05. Londoni váltó 238.85 Bécsi Tramway Lit B. -., Bécsi Tramway Lit A. -., Lipót kohó -.

Az irányzat tartott.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, szeptember 2. (Tőzsdei tudósítás.) A tegnapi rohamos emelkedés után a mai tőzsde megnyitáskor a főbb bányáértékekben realizációkat végzett a spekuláció, ami később az eleinte szintén jól tartott bankpáción is realizációra vezetett, s az összes ultimóra áruit beföldi bankok árfolyamait is leszorította. Idegen járdékok jól tartottak magukat, beföldiek kissé gyengültek. Vasutak nagyobbára állandók. Emelkedtek az összes beföldi, továbbá a földközi-tengeri, déli- és különösen a Kanada-Pacific-vasut részvényei. Zárlatok a helyi piac gyengült. Magánkamatláb 1/8%.

Berlin, szeptember 2. (Záróárak) 4/20-os papírjárdék -., 4/10-os osztrák aranyjárdék 103.75. Elbavlyói vasut -., Magyar koroajáradék 98.00. Osztrák-magyar államvasut 154.-. Kassa-oderbergi vasut -., Bécsi váltóár 85.74. Magyar vasut beruházási kölcsön -., Alpeji bányarészvény -., Disznó-Golemskandit 187.25. Altalános villamosági Edison 175.80. Gelsenkirchen 173.10. Laura-kohó 202.75. 4/20-os ezüstjárdék 102.40. 4/10-os magyar aranyjárdék -., Osztrák hitelrészvény 216.80. Déli vasut 73.40. Károlyi Lajos vasut -., Orosz bankjegy 216.80. 4/10-os új orosz kölcsön 97.10. Török dohányrészvény -., Olasz járdék 103.90. Magyar hitelbank -., Dynamit Trusj 172.-. Harpeni 167.50. Az irányzat nyugodtabb.





# Színházak, szórakozó helyek.

## NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. szeptember hó 3-án.

### Virágfakadás.

Vígjáték 1 felvonásban.

Utána:

### Huszárszerelme.

Vígjáték 2 felvonásban. Irtá Murai Károly.

Személyek:

Barkos G.	Gabányi	Kénéz	Ujházi
Barkos Zs.	Szigeti	Kálmán	Horváth
Anna	Nagy Ib.	Dér Pista	Zilahi
Hüping	Vizvári	Borényi	Gyenes
Hüpingné	Helvey	Zsuzsi	Vizváriné
Sárka	Vizvári		

Kezdeté 7 1/2 órákor.

## VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. szeptember hó 3-án.

### Az órnagy ur.

Böhözát 3 felvonásban. Irták Mars és Kéroul.

Fordította Holtai Jenő.

Személyek:

Montgiron	Fenyvesi	Michu	Gyözö
Labourdet	Hegedüs	Dingois	Vendrei
Fréville	Tanay	Malouzel	Szerényi
Champeaux	Góth	Paulette	Vasváry
Moulard	Tapolcai	Héloise	Nikó
Bardinet	Rónaszéki	Dingoisné	Harasztly

Kezdeté 7 1/2 órákor.

## NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. szeptember hó 3-án.

### Lili.

Énekes színmű 3 felvonásban. Irták: Hennequin és Millaud. Fordították Fái J. Béla és Evva Lajos Zsenjéit szerzerzte Hervé.

Személyek:

Pinchard	Szirmai	Bouzincourt	Szabó
Batelière	Szerdahelyi	Bouzincourtné	Siposné
Hypothose	Kovács	Amelie	Hegyi
Bompan	Horváth	Antonine	
René	Raskó	Victorine	Vidorné

Kezdeté 7 1/2 órákor.

## MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. szeptember hó 3-án.

### Lotti ezredesei.

Énekes bohózát 2 felvonásban. Irtá Rudyard Stone. Fordította Faragó Ödön. A dalok versszövegét írta Mérei Adólf.

Személyek:

Ton Dawentry	Sziklai	Barley	Szilágyi
Harriet	Sziklainé	Mister Morray	Láposi
Jean Dickson	Borosa	Mister Bibb	Kalocsay
Kitty	Almási I.	Miss Kate	Sellő
Ramajanah	Palásthy	Emeralda	Ványiné
Lotti	Szelestey	Elsie	Tomosányi

Kezdeté 7 1/2 órákor.

## URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. szeptember hó 3-án.

### Déliabók hazája.

Irtá Lovász János.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

## FOVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. szeptember hó 3-án.

### A kereszt jelében.

Történelmi korrajz Nero császár korából 5 felvonásban, 9 képből zenével, énekekkel. Irtá Barret Wilson, Fordította Komor Gyula.

Kezdeté 7 órákor.

## VÁROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. szeptember hó 3-án.

### A demokrata.

(Kuruc Lába Mór.)

Eredeti fővárosi életkép dalokkal és táncal 4 felvonásban. Irtá Feld Mátyás. Zsenjé Barna Izotóly. Kezdeté 7 1/2 órákor.

## A beírások.

Vámos Gizella államilag képesített zenetanár zeneiskolájában (VII. Erzsébet-körút 8. I. em.) folyamatban vannak.

A beírások eszközölhetők naponta d. e. 9-1-ig és d. u. 3-8-ig; vasár- és ünnepnapokon csak d. e. 9-1-ig

**TANSAZKÓK:** zeneszerzés, ének, zongora, hegedű, gordonka és cimbalom.

Beírás és egyébb mellékdíjak 6 korona. Tandíj az énekre 14, a többi tanszakra 10 korona havonta. Feinöttek számára esti tanfolyam.

## FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató

Nagymező-utca 17.

Ma:

### Linden Liserl

operett-szabott

és az

### uj program!

Kezdeté 8 órákor.

A téliertben reggel 5 óráig Vörös Elek előadásai.

## CIRKUSZ CARRÉ OSZKÁR

(az állatkertben).

Ma, szerdán, 1902. szeptember 3-án este 7 1/2 órákor

### nagy bucsuelőadás

válogatott gazdag műsorral.

### BUCSU.

Bucsuzásom alkalmával fogadja Budapest főváros és környékének magas nemessége, nagyérdemű közönsége, hatósága és a sajtó melyen érzett köszönetemet azon szíves fogadtatásért, melyben részvételtem, ugymint az irántam nagy mértékben tanúsított jóindulatáért. Reményem, hogy ezen jóindulatot visszajuttatva is teljes mértékben fogom élvezni, addig is maradok

mély tisztelettel

Carré Oszkár, igazgató.

## Ős-Budavára.

Nyitva esti 6 órától reggeli 4 óráig.

Remek, egészen új varieté-műsor.

Jean Stroober

chanteur comique française

The original Beirott's

akrobatai-eccentrión-duo

Steinhardt

50 tagú, kitünő egyenruhás zenekar.

Lovard és számos más szórakozás.

Belépődíj 60 fillér. Gyermekdíj 20 fillér.

Kedvezményre jegyek minden időszében.

## Dr. RENNER

## VIZGYÓGYINTÉZETE

bejáró betegek számára.

Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)

Az intézetben gyógykezelés alá vésztnek: különféle ideg- és gerincbajok, állatlanság, szédülés, gyengeség állapottok, a gyomor és belek renyhessége, ideges szívbetegségek stb. — Gyógyeszközök: A tudományos vizsgyógyintézet előkészítésén kívül, szénsavas fürdők (szivobalton számban), fényfürdők (elbuzások és cseuzos bántalmaknál), az elektromosság minden faja (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció), masszázsa stb. — A különféle vizsgyógyintézetek kivételével saját lakások is eszközöltenek kiképzett szolgálatmelyeztetéssel.

Árak mérsékeltek. Prospektus kívánatra.

## NŐI

## KEZIMUNKÁK

himző-, kötő-, horgoló-pamutok és selymek, nemkülönbön himzőszövetek, rendkívül nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók

## Bérczi D. Sándor

kézimunka nagyiparosnál Budapest, Károly-u. 4.

264 oldalú képes árjegyzékemmel 2066 eredeti kézmunka-rajzzal a Budapesti Napló vidéki előfizetőinek ingyen és bérmentve küldöm.

Victoria-himzőgépek elsőrendű

6 kor. Point-Lace-munkák és ahhoz tartozó összes anyagok rendkívül nagy választékban vannak raktáron. Mintákkal szívesen szolgálok.



## REMINGTON-írógép iskolánkban

A beírások most vannak folyamatban. Kiképzett növendékeinket ajánlásunkra hivatkozva, intézkedések stb. megkezdésére szeretettel várjuk. — Ezúttal szeretettel a számos beírógép- és gyorsírónői állás van nálunk előjegyzésben.

## Glogowski és Társa

Budapest,

VI., Andrásy-ut 12. sz.



## Az egyedül létező valódi angol

## SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol

## UGORKATEJ

mely azonnal elláthat minden széklet, májfényt, pattanást, bőrtáji (mitesszer) stb. és az arcnak friss tiszteget, fiataloságot kölcsönöz. Egy üveg ára 2 kor., ehhez ugorka-szappan 1 kor., poude 2 kor. Fészkéül: Balassa Kornél, ügyv. Temesvár N. 5. Kapható minden gyógyszerárban. — Főraktár Budapest: Török József gyógyszerárban, Király-u. 12. és Andrásy-ut 26.

## Az Országos Takarékos és Hitelszövetkezet

## VII., Erzsébet-körút 29.

Kereskedelmi tárcaváltókkal legfrissebb uton

személyhitelt nyújt 10%-os törlesztés, vagy

koronás heti befizetések mellett kölcsönöket engedélyez.

Betáblázási kölcsönök.

A hitelkötvények legkevesebb egy héten belül, sürgős esetekben 2-3 nap alatt elismertetnek, az esedékes heti koronák július 1-től számitattak. Hivatásos órák d. e. 9-12-ig, d. u. 3-5-ig.

ELEK BERNÁT ügyv. igazgató.

## Mindenemű iskolakönyvek

az ország összes tanintézetét, egy népközlök mint középiskolák számára az előírt legújabb kiadásokban kaphatók

## Szilágyi Béla

könyv- és zeneműkereskedésében

Budapest, IV., Károly-körút 26. szám.

Ugyagott az összes zeneadókban és zeneakadémikán előírt

tanulmányok (iskolák, tanintézetek, stb.) raktáron vannak. Egye-

temi tan- és segédkönyvek nagy választékban. Postai

megbízások a legpontosabban és gyorsan lesznek ellátva.

Könyvjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

## Most jelent meg!

## Latin-magyar Zsebszótár

középközlök számára.

Szerkesztette:

SCHMIDT JOZSEF

Állami főgymn. tanár.

I. rész: Latin-magyar.

II. rész: Magyar-latin.

Egy-egy rész csinos vászonkötésben 2 korona.

Mindkét rész erős félbőrötésben 4 korona.

A Schmidt József-féle latin-magyar zsebszótár aránylag kis helyen mindent nyújtja, a mire a tanulóknak szüksége van. Schmidt szótár nem hagyja a tanuló kérdéseit sohasem felelet nélkül, mert előtte éppen csak a kérdések lebotogt folyton munkája készítésénél. Minden egyes szócikknek megjelölés, hogy a könyve előtt gondyodott tanúra gondolt-e szerző, ennek a személynél jegyzeteket látni, egyre arra gondolt, hogy ennek munkáját könyves.

Meg vagyunk győződve, hogy ezt a szótárakat is fel fogják ismerni és úgy a tanítás, mint a tanuló szempontjából maguk fogják legjobban előmozdítani az érdekes munkának gyors elterjedését. Ez a munkájuk annál könnyebb lesz, mert a dissez vászonkötés, nyomdailag is szép kiállítású, a szemre nézve kellemes betűkkel szedett szótár egy-egy részének ára mindössze 2 korona.

Megjelent és kapható az „ATHENAEUM” irod. és nyomdai

részvénytársulatnál Budapestben, VII., Kerepesi-ut 54. sz.

## STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapítottatt 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-n. 4.

Korona

Évi bevétel. . . . . 31,900,000

Kiutalt nyereségnyrészek . . . . . 170,000,000

Vagyon . . . . . 249,300,000

Halálesetek folytán kifizetve . . . . . 500,000,000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétszegtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. A kötvények érvényben tartása díjmentes elmulasztásánál. Tökéletes és előre megállapított visszaváltási érték. Megámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népközlök részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

## Színházak heti műsora.

	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház	Urania színház
<b>Csütörtök</b>	Bánk bán	Az órnagy ur	Lili	Herkules munkái	Déliabók hazája
<b>Péntek</b>	Liliomfi	A tolmács	Cigánybáró	A svihákok	Déliabók hazája
<b>Szombat</b>	A proletárok	A tolmács	Fanchon aszszony leánya	A svihákok	Déliabók hazája
<b>d. u. Vasárnap este</b>	Az arany ember	A tolmács	Fanchon aszszony leánya	A postás fiu és a huga	Déliabók hazája

